

Ткаченко І.В.

Українська мова

Фонетика. Графіка.
Орфоелія. Орфографія

зошит для учнів
5 класу

Рецензенти:

- Солончук І.В., методист методичного кабінету управління освіти Полтавського міськвиконкому
- Якіна В.І., заступник директора з навчально-виховної роботи Полтавської спеціальної школи № 40 Полтавської міської ради
- Ткаченко І.В., учитель української мови та літератури Полтавської спеціальної школи №40 Полтавської міської ради

Українська мова. Фонетика. Графіка.
Орфоепія. Орфографія. Зошит для учнів 5 класу.-Полтава, 2022.- 113 с.

Зошит призначений для цілеспрямованої тренувальної роботи п'ятикласників з метою ґрунтовного засвоєння знань, умінь і навичок з розділів "Фонетика, Графіка. Орфоепія. Орфографія". Кожна тема містить елементи теорії у вигляді таблиць, схем, асоціацій, малюнків-підказок, завдання різних форматів та різного рівня складності. Кросворди, ілюстрації, творчі завдання зроблять процес вивчення мови ефективним, цікавим і захопливим.

Це навчальне видання створено для п'ятикласників, які мають вади зору, але хочуть удосконалити свою українську.

Управління освіти Департаменту освіти
Полтавської міської ради

Полтавська спеціальна школа № 40
Полтавської міської ради

Українська мова
Фонетика. Графіка.
Орфоепія. Орфографія

Зошит для учнів 5 класу

Полтава
2022

Зміст

Вступ	3
Приголосні тверді й м'які, глухі й дзвінкі	7
Алфавіт	12
Звукове значення букв я,ю,є,ї,щ	17
Орфоепічний словник і словник наголосів	24
Вимова наголошених і ненаголошених голосних	31
Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних	38
Спрощення приголосних	44
Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків	51
Чергування приголосних	58
Основні випадки чергування у-в, і-й, з-зі-із	69
Правопис префіксів роз-, без-, з-(зі-, с-)	79
Правила вживання знака м'якшення	92
Правила вживання апострофа	100
Подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків та подовження м'яких приголосних звуків	107

Вступ

Шановні п'ятикласники! Якщо ви розгорнули цей зошит, значить, не байдужі до проблем рідної мови! А отже, прагнете досконало вивчити українську та стати свідомим громадянином нашої Батьківщини!

Посібник підготовлений за розділами "Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія". Цей зошит дасть вам можливість пізнати рідне слово в нестандартній формі. Візуалізовані схеми, асоціації, таблиці-пам'ятки допоможуть вам систематизувати свої знання та заповнити порожнечі з певних тем, а також навчать обґрунтовувати, свідомо запам'ятовувати орфограми та правильно застосовувати їх у мовленні. Знання орфографії - важлива умова оволодіння мовою, ефективного її використання у власному мовленні з метою забезпечення повноти комунікативного процесу, реалізації себе у подальшій професійній

сфері. Помилки - частина нашого життя. Давньокитайський філософ Конфуцій говорив, що справжніми помилками є ті, які не можна виправити. А з орфографічними справитися легко, якщо володієш знаннями. Поради, як краще запам'ятати ту чи іншу мовну норму, містить цей зошит. Меми, цікава інфографіка, завдання від Шрека, Фіони, Моани, Мауї, Гюнтера та інших перетворять ваше навчання на захопливу подорож у світ українського слова. Такі вправи, як "Дешифратор", "Плутанка", "Юний детектив", "Пастка", "Розсипані слова", "Орфографічне дослідження" спонукатимуть вас до словесної творчості, а також до розв'язання правописних завдань. Вправи "Злови помилку", "Плюс - мінус", "Біг з бар'єрами", "Від добрих сусідів" - це можливість відчувати себе в ролі вчителя, який перевіряє диктант, написаний учнем. "Хмари слів", інтерактивні аркуші, тести, онлайн-ігри допоможуть сформувати міцні практичні лінг-

вістичні вміння, сприятимуть виробленню орфографічної пильності, а також урізноманітнять вашу пізнавальну діяльність. Орфографічні ігри (ребуси, загадки) розвиватимуть ваше логічне мислення і дадуть можливість опанувати максимум знань, потрібний для розвитку дитини. Тренувальні тести та вправи - у кожній темі. На жаль, поки що ніхто не винайшов спосіб, як навчитися без праці, як би це буденно не звучало. Але після їх виконання ви зможете визначити свій рівень знань. А також у зошиті є цікаві завдання з розвитку мовлення, що допоможе усвідомити техніку виконання творчих завдань. Регулярна робота з посібником сприятиме підвищенню орфографічної грамотності та в цілому рівня підготовки з української мови. Тому час, проведений із посібником, - це не лише поглиблення знань і вмінь з української мови, а й позитивна енергетика, можливість творчої самореалізації, важливий крок до успіху. Нехай навчання приносить вам радість і викликає задоволення!

Приголосні тверді й м'які, глухі й дзвінкі

Приголосні

Парні дзвінкі й глухі приголосні

[б]-[п],	[г]-[к]
[д]-[т],	[ж]-[ш]
[з]-[с],	[дж]-[ч]
[г]-[х],	[дз]-[ц]

Дзвінкі, не мають пари

[м],	[л]
[в],	[р]
[н],	[й]

Глухий, не має пари **Ми ВиНиЛи РіЙ.**

[ф]

Тверді

~~Я, Ю, Є, І, Ь~~

М'які [']

[д'],	[ц']
[т'],	[л']
[з'],	[н']
[с'],	[р']
[дж']	

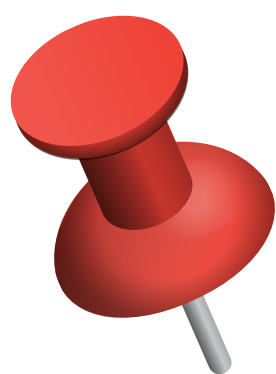
~~Я, Ю, Є, І, Ь~~

Де Ти З'їСи Ці
ЛиНи, РидЗьо?

Пом'якшені

[б], [п], [в],
[м], [ф], [г],
[г], [к], [х],
[ж], [ч], [ш],
[дж]

~~Я, Ю, Є, І, Ь~~

1. Допиши пару (якщо є) для приголосного.

[д] [] [] [г] [] [] [й]
↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↓ ↓
[] [ш] [с] [] [п] [ч] []

2. Зафарбуй слова, які починаються на дзвінкий приголосний зеленим кольором, на глухий - синім.

Фонетика, звук, мовлення, корінь, синоніми, лексика, закінчення, пароніми, транскрипція, графіка, буква, голосний.

3. У кожному рядку звуків закресли "зайвий". Поясни свій вибір.

- [д], [г], [ж], [ф], [ц], [з], [с'], [п]

- [й], [в], [д], [б], [г], [к], [х], [ф]

- [м], [в], [н], [л], [р], [й], [ф], [б]

4. Запиши фонетичною транскрипцією слова, однією рисою (—) підкресли **тверді** приголосні, двома (==) - **м'які**, хвилястою (~) - **пом'якшені**.

Дзвінкий		гіркий	
галузь		життя	
русявий		калачі	
вівці		похід	
діти		цвях	
мідь		збіжжя	
зілля		гаджет	
сіль		листя	

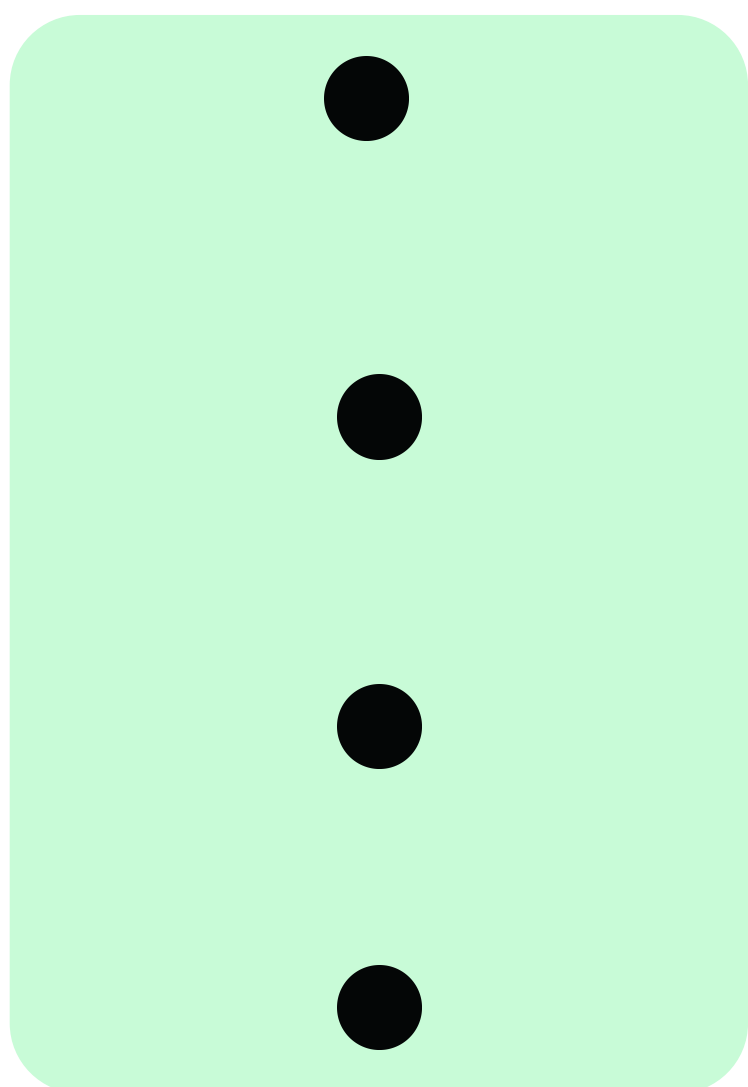
5. Зміни у словах першої групи початковий, а другої - кінцевий дзвінкий приголосний на парний йому глухий.

Билина		міг	
ГОЛОД		газ	
ЖИТИ		плід	
драп		серб	
зірка		МИМОХІДЬ	

6. Із звуків слова **КОСМОНАВТ** утвори якнайбільше слів.

7. Розподіли слова за початковими приголосними (познач стрілочками).

Дзвінкий

Вправа

підручник

гарбуз

трамвай

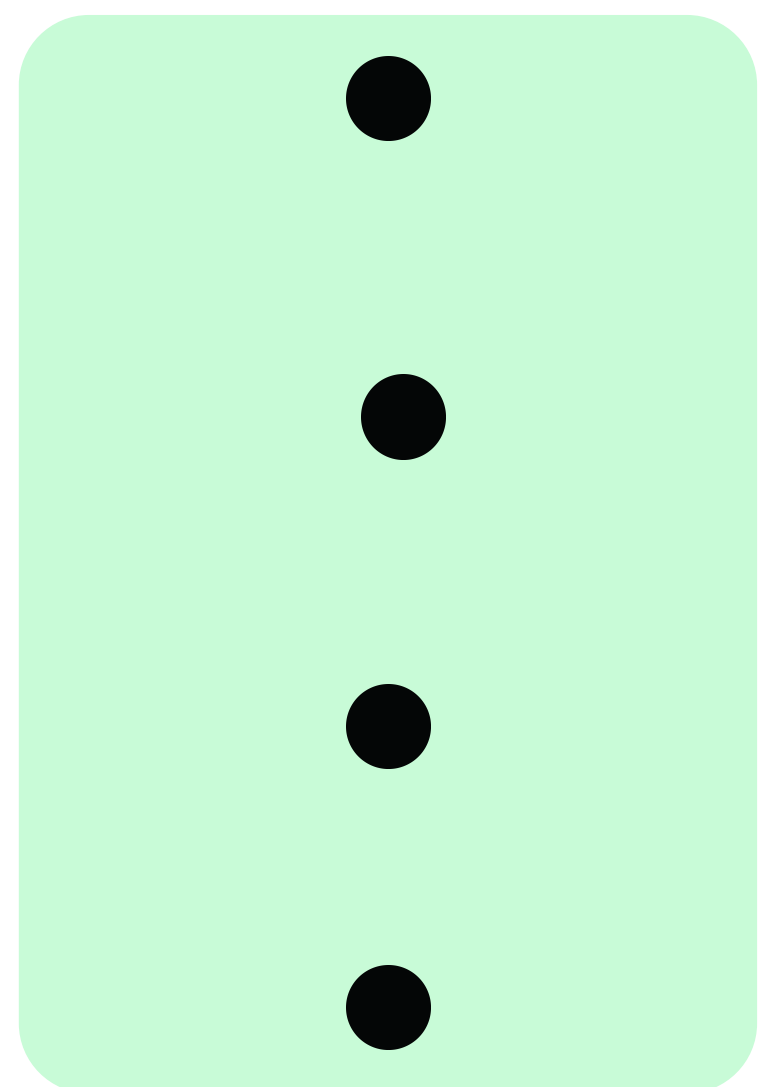
дорога

хатина

джміль

сирник

Глухий

8. Зафарбуй слова, які мають тільки м'які приголосні.

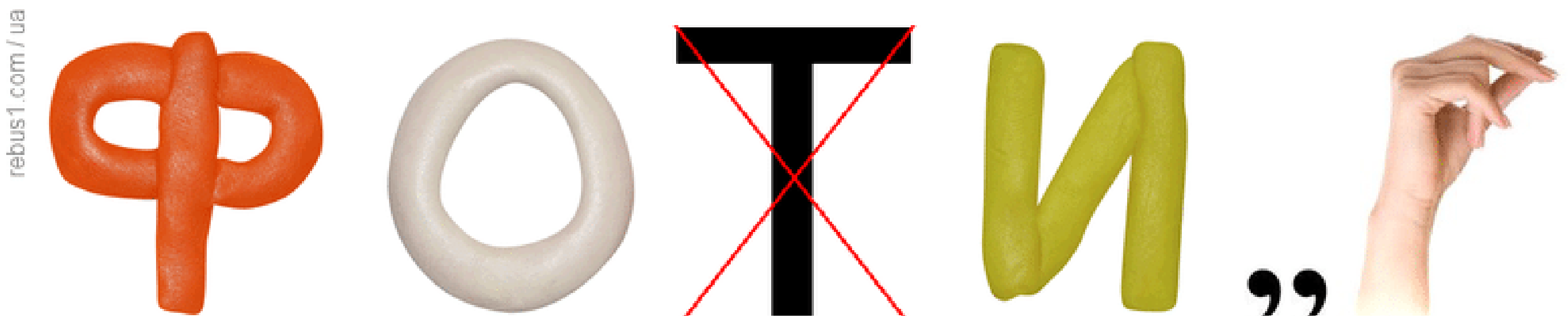

**Літо, лялька, лінія, сіль, редька,
ім'я, айстра, тюль, маля, теля,
місяць, зілля, рілля, зозуля, няня,
10 міль.**

9. Назви якомога більше слів, щоб кожне наступне слово починалося двома звуками попереднього.

Вітчизна - надія - ялина - _____

10. Розгадай ребус. У слові-відгадці охарактеризуй звуки за зразком.

Автівка - голосних 3;
приголосні - 2 глухих, 2 дзвінких.

Алфавіт (азбука, абетка)

1. Встав пропущені букви алфавіту.

А, __, В, _____, Є _____, І, _____
_____ П, _____ Х, _____ Щ,
_____ Я.

2. Постав букву на своє місце.

- д, е, є, ж, з, і, и
- н, о, п, р, т, с, у
- з, и, і, ї, к, й, л
- у, ф, х, ц, ш, щ, ч
- к, л, м, п, р, о, с

Є

Г

Є

К

Д

В

П

Й

О

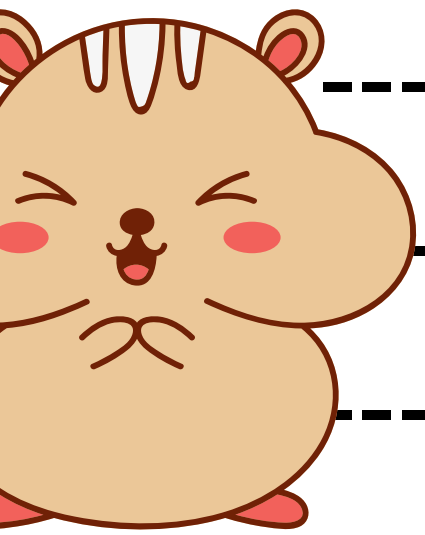
3. Розташуй в алфавітному порядку (пронумеруйте) слова - назви видів мистецтва.

- Архітектура, ■ хореографія, ■ кіно,
- література, ■ графіка, ■ живопис,
- скульптура.

4. Пронумеруй слова кожної групи в алфавітному порядку, зважаючи на другу букву, а де потрібно, на наступні.

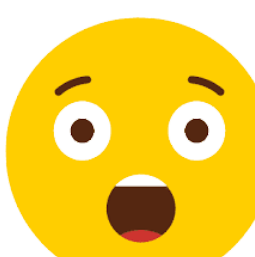
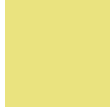

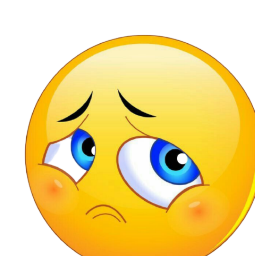

- **Квасоля, кваша, квач, квартет, кварц, квадрат;**
- **Наснага, недовір'я, нашестя, нація, народ, нечепура.**

5. Пригадай та запиши в алфавітному порядку назви птахів, які мешкають на Полтавщині.

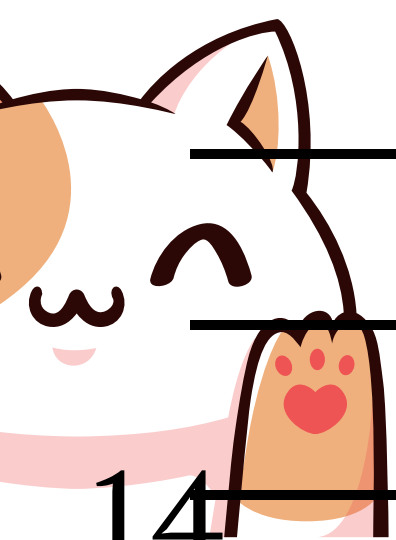

6. Пригадай і запиши (пронумеруй) назви емоцій в алфавітному порядку та з'єднай з відповідним емодзі.

 Обурення		 жалість	
 Гнів		 нудьга	
 сором'язливість		 сором	
 хвилювання		 образа	
 злість		 тривога	
 захват		 здивування	

7. Для чого люди винайшли письмо? Вислови припущення, чому в давнину деякі народи спочатку використовували малюнкове письмо, але потім від нього відмовились і перейшли до ієрогліфічного, де кожен знак передає ціле слово або його частину.

8. На малюнку клавиатура кнопочового телефону. За допомогою цифр приховано назви тварин-символів країн. Кожній цифрі відповідає кілька літер, але потрібно обрати тільки одну.

Тварина-символ

Лапландії: 6 5 2 5 1 0

1
А Б В Г

2
Г Д Е Є

3
Ж З И І

Тварина-символ

Єгипту: 4 3 9 4 1

4
Ї Й К

5
Л М Н

6
О П Р

Тварина-символ

Англії: 5 2 1

7
С Т У

8
Ф Х Ц

9
Ч Ш Щ

Тварина- символ Китаю:

6 1 5 2 1

10
Ь Ю Я

Тварина- символ Канади:

1 6 1 2 6

Тварина-символ Таїланду:

7 5 6 5

9. "Дешифратор"

За допомогою алфавіту розшифруй слова (цифра- це номер букви в алфавіті).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	Б	В	Г	Ґ	Д	Е	Є	Ж	З	И	І
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Ї	Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т	У
25	26	27	28	29	30	31	32	33			
Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ь	Ю	Я			

4, 21, 1, 25, 12, 15, 1

2, 24, 15, 3, 1

1, 16, 25, 1, 3, 12, 23

25, 19, 18, 7, 23, 11, 15, 1

22, 11, 18, 19, 18, 12, 17

З одним із слів склади речення.

10. Склади невеличку історію про пригоди будь-якої літери алфавіту.

Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ

В українській мові звуків більше, ніж букв

Чому?

Деякі букви (я,ю,є) позначають два звуки в певних позиціях

Що?

Це все?!

Буква **ї** завжди позначає два звуки [й],[і], а також буква **щ** має два звуки [ш],[ч]

Дивовижно!

Ні. Ще є звуки, які передаються двома буквами [дж]-д,ж; [дз]- д,з

1. Прокоментуй, випадки, в яких букви **я, ю, є** позначають **два** звуки. Кожний стовпчик доповни двома власними прикладами.

В'ялий

яблулька

теорія

м'ята

юрта

комедія

м'ясо

єретик

краєвид

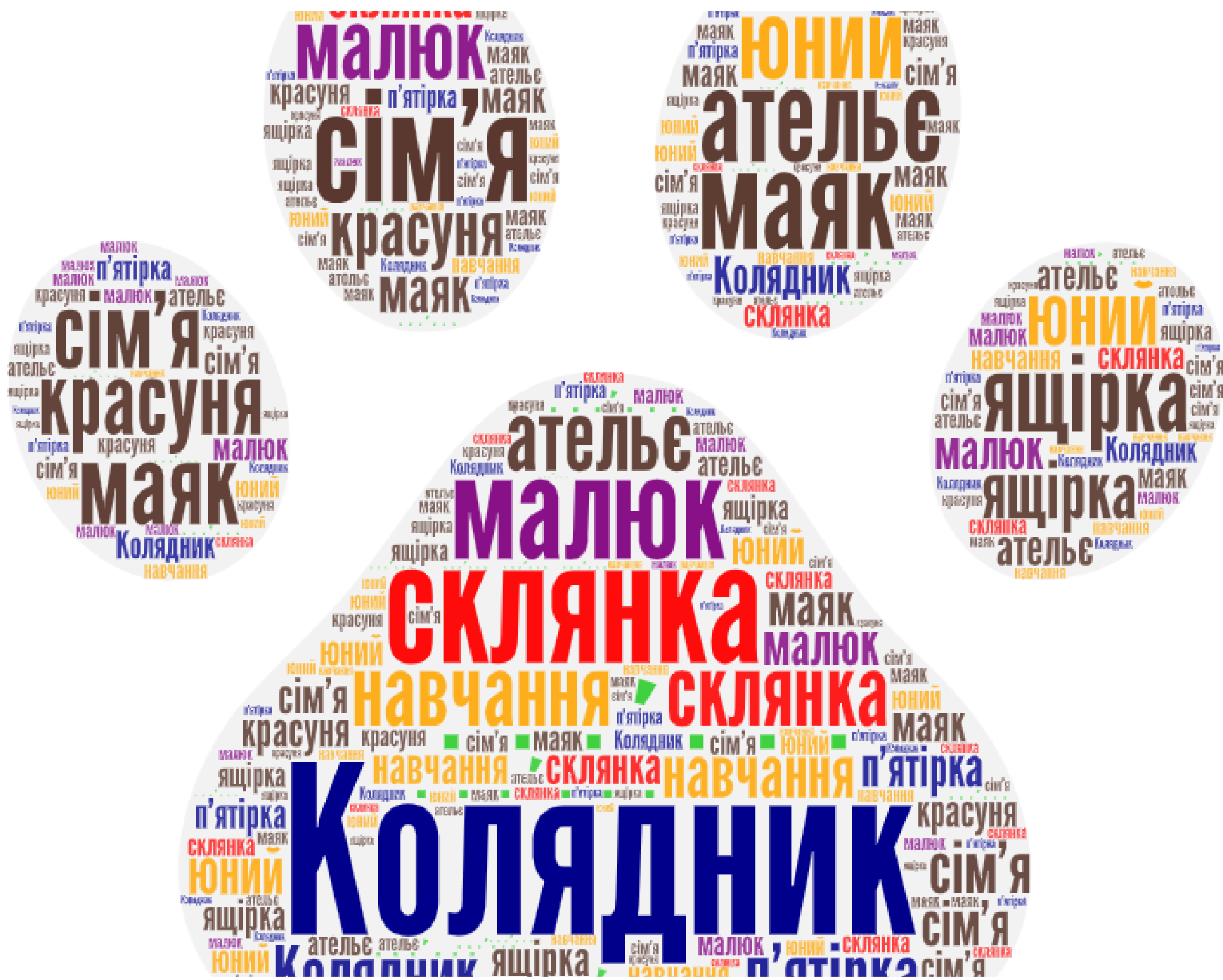
2. Підкресли слова, у яких букви **я, ю, є** позначають **два** звуки.

Юрба, юшка, мовленнєвий,
ряжанка, рядно, поезія, рядок, яма,
ряст, дядько, Юрій, ячмінь, варення,
ялинка, яєчня, колосся, плюс, бабуся,
ряст, суниця, працює.

З одним із слів склади речення.

3. Випиши з хмари п'ять слів, у яких букви я, ю, є позначають **ОДИН** звук .

4. Запиши слова фонетичною транскрипцією.

М'ята	<input type="text"/>
плющ	<input type="text"/>
сіяти	<input type="text"/>
під'їзд	<input type="text"/>
сяяти	<input type="text"/>

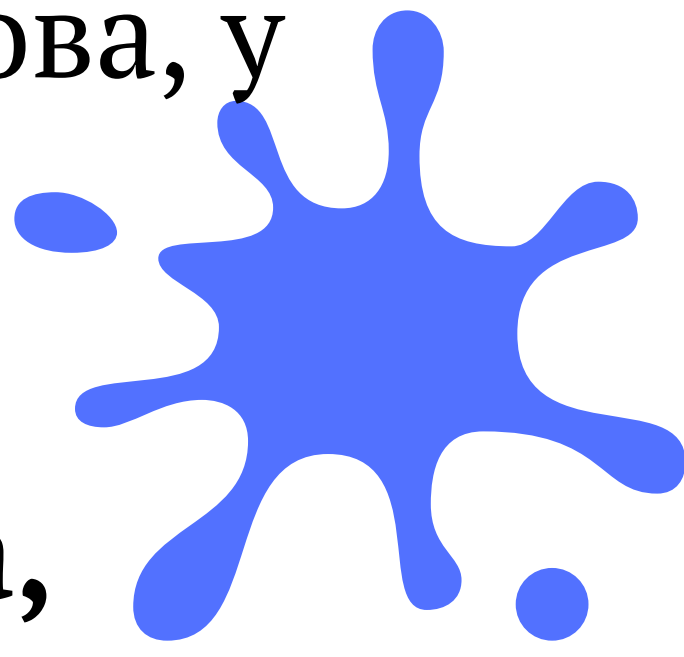
5. Випиши з речень слова, у яких є голосний звук, що завжди позначає два звуки.

Сімба — головний герой популярного діснеївського мультфільму "Король Лев". Цей кінофільм — 32-й за рахунком класичний анімаційний фільм, випущений студією Діснея. Він здобув дві премії «Оскар», дві премії «Золотий глобус», три премії «Греммі» і став найпопулярнішим фільмом на відео. Наразі «Король Лев» — це лідер за касовими зборами серед мультфільмів, виконаних у традиційній техніці малювання.

Випиши приклади слів з буквою, що не позначає жодного звука.

6. **Мандрівка Україною.** Зафарбуй ті слова, у яких кількість звуків і букв збігається.

**Балаклія, Бердянськ, Боярка,
Васильків, Гадяч, Гребінка,
Добропілля, Запоріжжя, Зіньків,
Грем'яч, Канів, Ковель, Знам'янка,
Ізюм, Ічня, Кам'янське, Козятин,
Куп'янськ, Лохвиця, Олександрія,
Яремча.**

7. Прочитай загадки. У поле для відповіді запиши відгадку та порахуй кількість звуків і букв у слові.

**Хоч малий, чого вартує,
Сотнями він сам керує.
То сідай і пильно вчись,
То вставай – і веселись!**

**Як дерево називається,
що влітку в білий пух одягається?**

**Із одним вікном хатина,
Роботяща в ній родина,
По квітках усе літають,
Мед пахучий добувають.**

**Він скрізь: у полі і в саду,
А в дім не попаде,
І я тоді лиш з дому йду,
Коли вже він не йде.**

**Його пожива – це листочки,
Домівка – деревце чи кущ.
З'являється щотравня точно
Поважний, симпатичний ...**

**Стоїть собі літечком
На городі тіточка,
Світлокоса, білочуба,
А на ній зелена шуба.**

8. Запиши якнайбільше слів, у яких літера **ю** стоїть після апострофа й позначає два звуки [йу].

9. "Четверте зайве". В кожному рядку зафарбуй "зайве" слово. Обґрунтуй свою думку.

- Сяйво, армія, мільярд, п'ять;**
- дзиґа, дзюркіт, підзвіт, дзвін;**
- дбаєш, єдність, об'єкт, синє;**
- малюк, любов, лють, юрба.**

10. У кожному рядку визначи звук ,спільний для слів:

- юрист, м'ясо, їздити, порт'єра;**
- атом, в'яз, янгол, лялька;**
- в'юн, людина, луг, кенгуру;**
- єнот, екватор, експонат, єхидна.**

Орфоепічний словник і словник наголосів

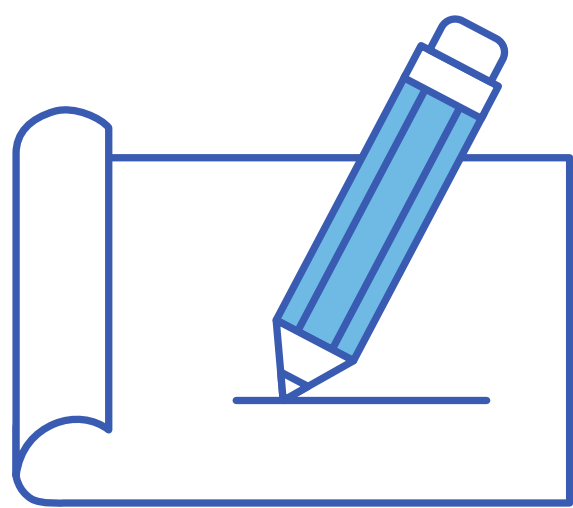
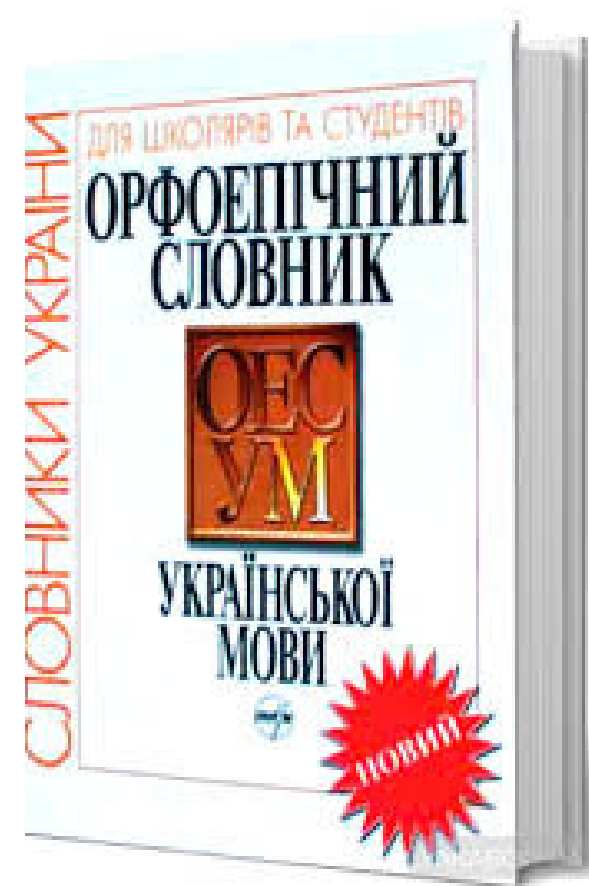

1. Пронумеруй слова за абеткою, визнач наголоси, перевір їх за словником.

Подруга, дрова, шофер,
обіцянка, перепустка, вимова,
начинка, олень, живопис, фартух,
течія, дочка, колія, алфавіт,
відвезти, разом, ремінь, завдання,
застібка, ваги.

Зазирни у словник -
скануй.

Для перевірки правильності написання укладено **орфографічний** словник, а правильності вимови - **орфоепічний**.

Словникова стаття орфографічного словника
анало`гія, -ї, ор. -єю
ана`логовий

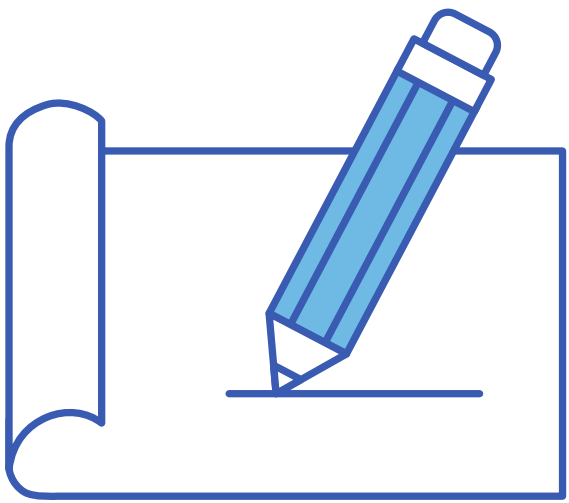

Словникова стаття орфоепічного словника

Аналог

[аналог]

га, м. (на) -гу, мн. ги^е, - гіу

Орфоепічна помилка - це неправильна вимова слів, вимова з порушенням правил української мови.

2. Постав наголос у словах і склади із ними речення.

Брати (рідні) - брати (участь);
дорога (дальня) - дорога (людина).

3. Постав наголос так, щоб утворилось нове слово, з яким склади словосполучення.

Плакати, замок, ніколи, парне.

4. Прочитай слова, звіривши їх вимову за орфоепічним словником. Утвори від них форми родового відмінка (кого? чого?) однини та називного відмінка множини.

Пісня, вимога, загадка, кропива, спина, грінка, кістка, станція.

! Пісня - пісні (род.), пісні (мн.)

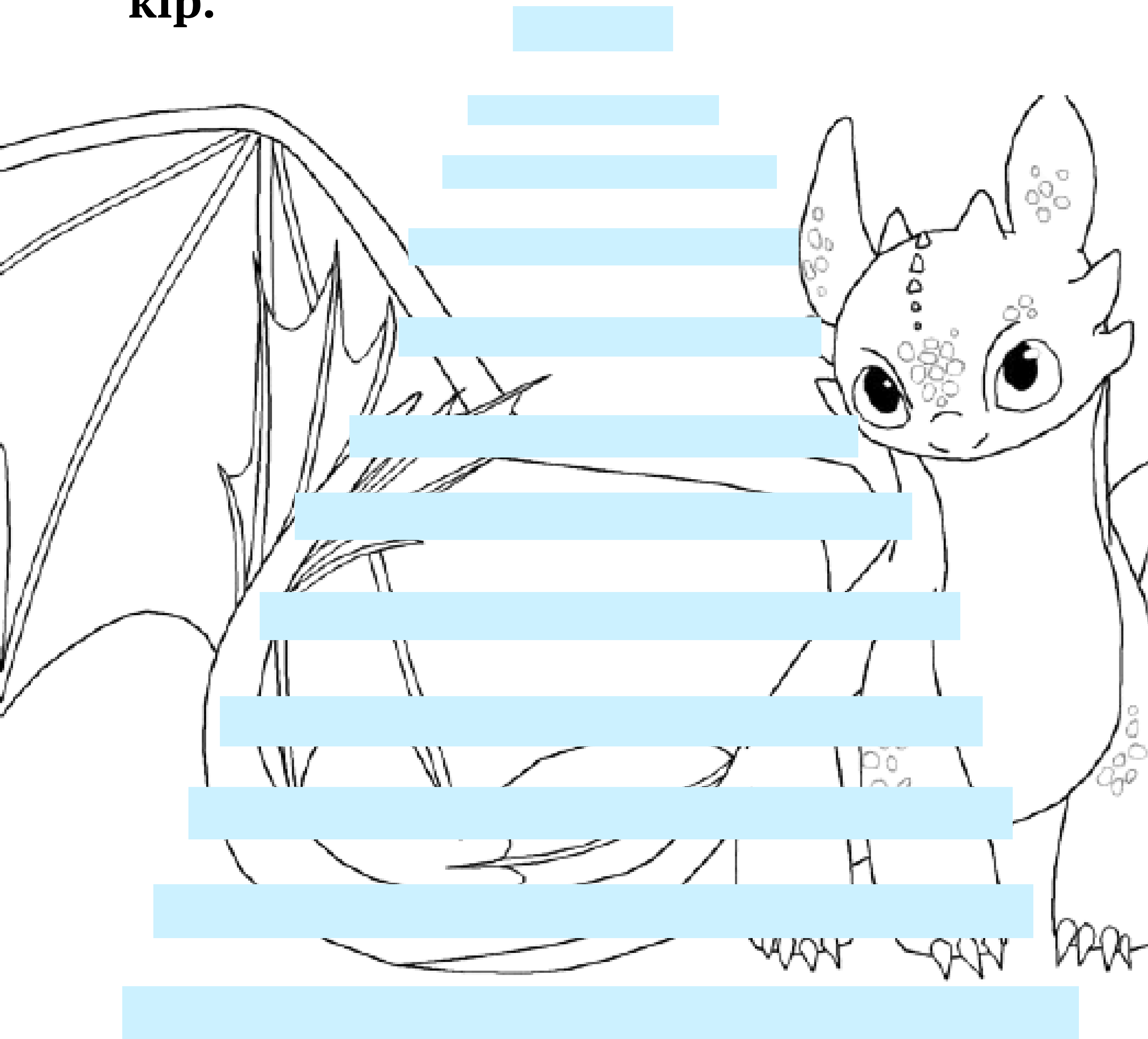
5. Пронумеруй слова відповідно до місця наголосу: **1** - на першому складі, **2** - на другому, **3** - на третьому.

1
Туга, червоний, міліметр, русло, посмішка, бюлетень, столяр, подруга, олень, чотирнадцять, алфавіт, кулінарія, батьківський, читання, завдання, кілометр, одинадцять.

8. Розташуй слова в порядку зростання кількості складів.

Пощада, Забайкалля, бібліотека, вестибюль, соболь, їжак, телефон, сіль, уболівальник, неприступність, кір.

9. **Юний детектив**. Знайди в таблиці слова та запиши, які з них не можна переносити з одного рядка в інший.

Г	У	С	А	К
О	Д	І	М	А
Л	Ь	К	У	Б
У	Д	А	Ч	А
Б	Й	Ч	Є	К

10. **"Плутанка"**. З'єднай рисками переплутані склади так, щоб отримати приказку чи прислів'я.

Сір	Зро	Ба
Бив	З ду	Ник

Є	Ку	Ру
Ка	Ру	Ми

Сід	Ві	Ро
Ко	Ло	Як

Но	Хат	Но	Гад
Ка	Ва	Ка	Ва

Гур	На	Ба	Доб	Би
Ти	Том	Віть	ТЬка	Ре

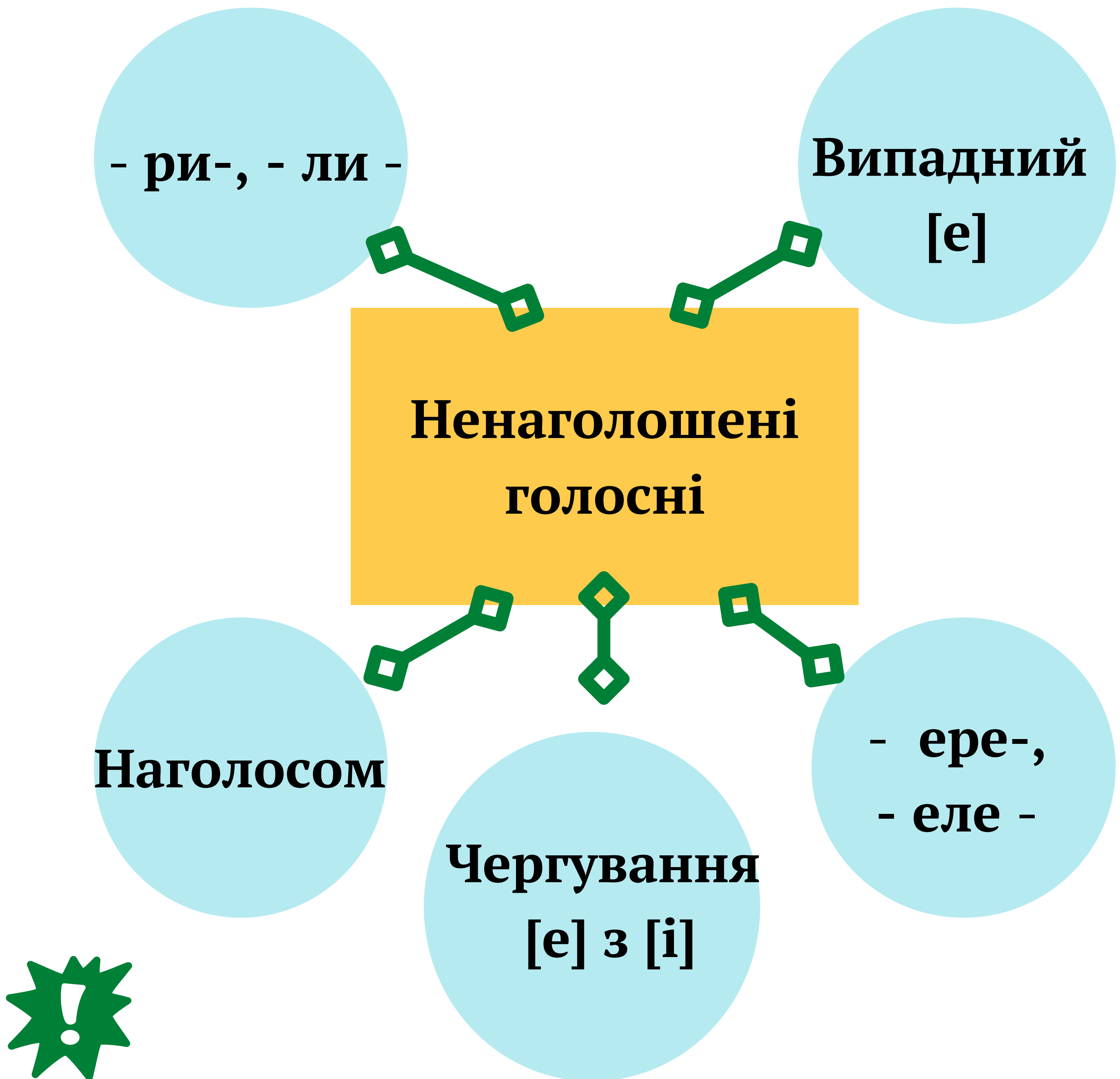
Най	Ще	Ри	Пра	В жи
Ця	Мі	Тті	Ви	Ло

Сьогодні я заслуговую на оцінку
 Про що мені хотілося б
 дізнатися більше:

Вимова наголошених і ненаголошених голосних

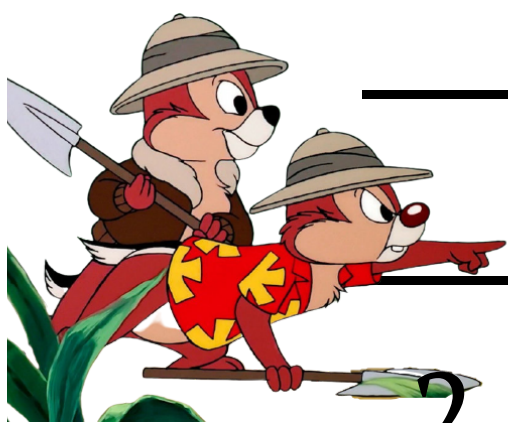

Запам'ятай! Написання [e], [и] не завжди можна пояснити правилом. Левада, кишенья, минулий, пшениця, президент, метро, директор, пиріг, плекати, чекати, легенда, чернетка, колектив, мелодія.

1. Підкресли слова з ненаголошеними [е], [и]. Добери, де можливо, перевірні слова. Слова з буквосполученнями **-ере-**, **-еле-** підкресли.

**Вересень у рідному селі пахне перестиглими сливками (С.Пушик).
Стежки нема до криниці(В.Юхимович).
Метелик в'ється по квітках, бджола дзвенить крилом, вітрець тихесенький біжить, цілується з листом (Б.Грінченко).**

2. **"Врятуй слово"**. У цих словах загадково зникли літери, добери перевірне слово, щоб правильно вставити потрібну букву.

**Б□режечок, б□шкетник, в□личний,
в□рболіз, гл□бокий, д□сяток,**

д□ковина, з□рнинка, л□дачий,
л□ходіяти, л□венятко, кол□скова,
пот□хеньку, дал□чінь, тр□нувальний.

3. Запиши слова у дві колонки:

у **першу** - з ненаголошеним **е**,

у **другу** - з ненаголошеним **и**.

З□рно, вер□с, л□ман, м□далі, ваз□лін,
ш□рокі, вер□сень, п□ніцилін, кр□латої,
м□сколиз, чер□да, трен□р, пш□ниця,
велос□пед, бр□ніти, н□потріб, вес□ло,
ц□ферблат, гл□бочінь, з□рном, б□режу,
п□ньок, м□тро.

Ключ. У кожному слові підкресли останню букву - прочитаєш народну мудрість.

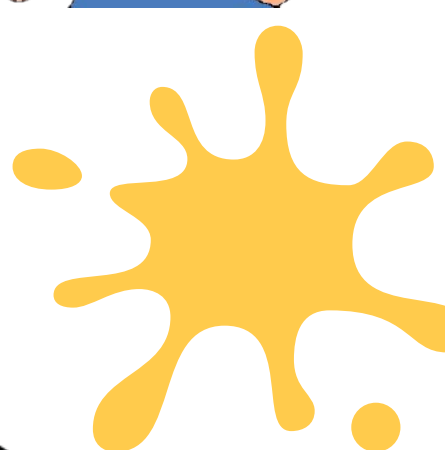

5. Розфарбуй **ЖОВТИМ** кольором слова, в яких [е] / [и] можна перевірити одним із способів, а **СИНІМ** кольором слова, в яких [е] / [и] перевіряються тільки за словником.

Безземельний,
широкий

Левада,
минулий

Півень,
січень

Очерет,
телеграма

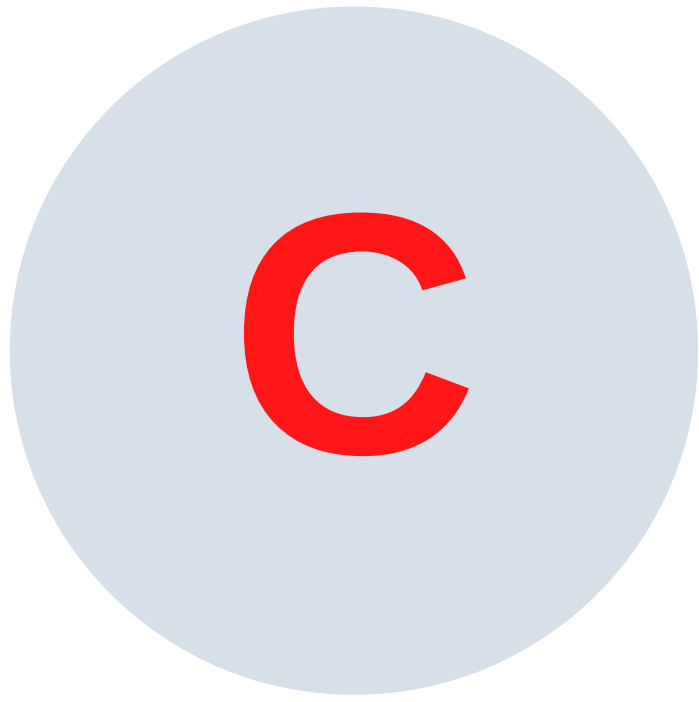
Пшениця,
мелодія

Кишеня,
метро

6. Розгадай ребуси, запиши відповідь, підкресли орфограму і поясни її.

'''

'''

''

'''

'''

© Felomena.com

7. Виконай тестові завдання.

1. Літеру **Е** слід писати в усіх словах рядка:

А ч□рвоний, л□пневий, гл□бокий;

Б дв□рцята, м□дичний, н□бесний;

В бл□щати, кр□вий, зап□сати.

2. Літеру **И** слід писати в усіх словах рядка:

А кр□ниця, кр□шити, вз□мку;

Б б□рег, оч□рет, бл□щати;

В д□рево, впл□вати, з□рнистий.

3. Установи відповідність між написанням слів та визначенням способу перевірки. До кожного рядка, позначеного цифрою, добери відповідник, позначений буквою:

1 Лимон

А у сполученнях **-ри-**, **-ли-**

2 зима

Б наголосом

3 береза

В **-ере-**, **-еле-**

4 крижаний

Г випадний **[е]**

Д словникове слово

8. Виконай завдання на платформі LearningApps

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних

За дзвінкістю-
глухістю

За м'якістю

Глухі стають
дзвінкими

пишемо

(глухий + дзвінкий)

вокзал

вимовляємо

(дзвінкий + дзвінкий)

[вогзал]

глухий + **дзвінкий** = **дзвінкий** +
дзвінкий

дзвінкий + **глухий** = **дзвінкий** + **глухий**

[г] + **глухий** = **[х]** + **глухий**

Ти вже не колешся?

[не"коле"с':а]

ться [ц':а]

шся [с':а]

Кактус посміхається!

пос'міхайец':а

1. Із "хмаринки слів"
утвори прислів'я.
Слова, у яких
відбувається
уподібнення, запиши
фонетичною
транскрипцією.

2. Установи відповідність. Поєднай початок з кінцем прислів'я, вставляючи пропущені букви. Виділені слова запиши фонетичною транскрипцією.

Ле ко взяти,

Хто хвали я

Узимку сонце

Від горя ростуть ні ті, пізнають лева.

Хто хвали я

На ді ку меду

крізь плач сміє я.

ложка дьо тю.

той кає я.

та ва ко віддати.

а від радості волосся.

Хвалиться - [хвали^ец':а]

3. З'ясуй, у яких словах відбувається уподібнення за м'якістю чи твердістю, а у яких – ні. Поясни чому.

Ясність, розсідлати, дні, дрімаю, корисні, відділяти, на гілці, стіна, зірковий, спітнілий, денний, донський, повсякчас, поодинці, віконця.

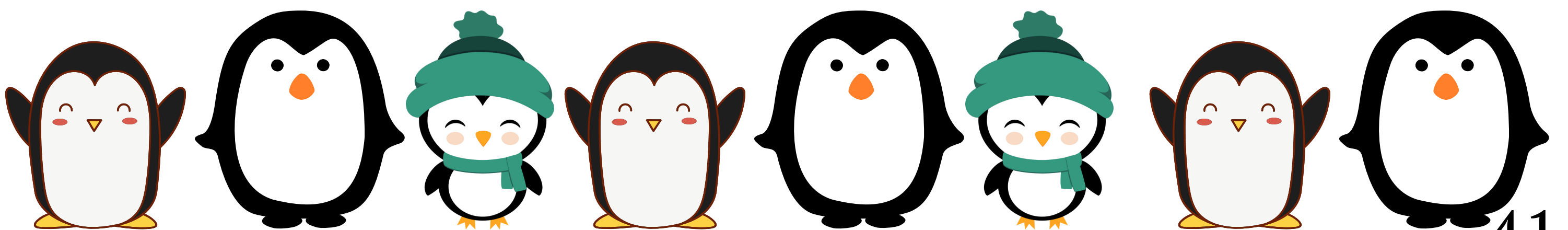

4. Підкресли і поясни випадки
уподібнення свистячих до шиплячих.

Розчулений, розчин, розшук,
розжарений, розжувати, зчистити,
з чаєм, зшкрябати, зжований, з
жоржинами, безчинство,
безжальний, без джему

5. Встав пропущені букви, підкресли і
поясни орфограми.

Шви□ко наближався літній
світанок. Здалеку повіяло
во□кістю. Сте□ка звивалась у
високій траві. Ле□кий вітер
доносить з луків запах свіжого
сіна. Спорожнів перон во□залу.
І навіть м'яч фу□больний свій
віддай, як друг попросить.

6. Виконай тестові завдання.

1. У котрому рядку в словах неправильно вставлені сумнівні приголосні?

- а) Нігті, дьогтю, кігті;**
- б) вокзал, рюкзак, казка, рибка;**
- в) лехко, вохко, бородьба, прозьба.**

2. Уподібнення приголосних звуків відбувається в усіх словах у рядку:

- а) просьба, казка, кузня;**
- б) вокзал, рюкзак, кігті;**
- в) дігтяр, ходьба, айсберг.**

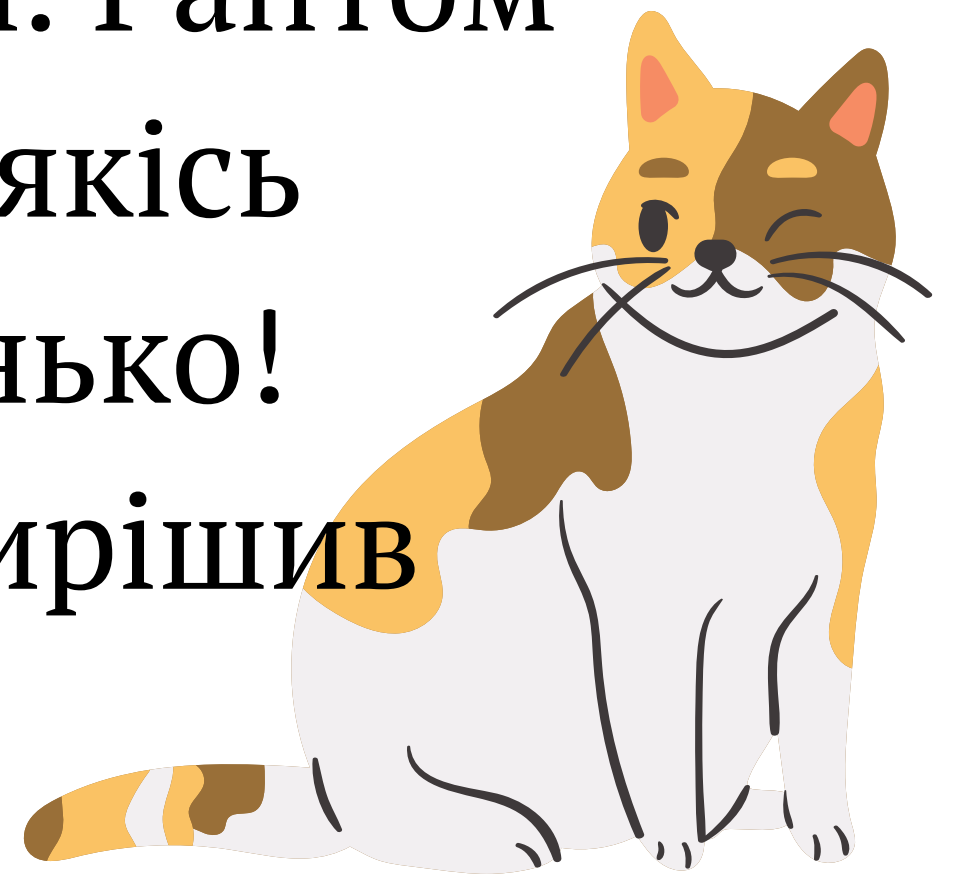
3. Уподібнення приголосних звуків не відбувається в рядку:

- а) боротьба;**
- б) грядка;**
- в) молотьба.**

7.Склади речення або мініоповідання, використавши усі слова одного з рядків тестів попередньої вправи, об'єднавши їх логічно.

Наприклад. Ми були на вокзалі. Раптом я відчув, що плече шкрябають якісь ніби кігті. Озирнувся - о лишенько! Наш Мурчик заліз у рюкзак і вирішив мандрувати разом із нами!

Blank writing lines for the student to write their response.

Спрощення приголосних

- Ж Д Н -

- Ж Н -

- З Д Н -

- З Н -

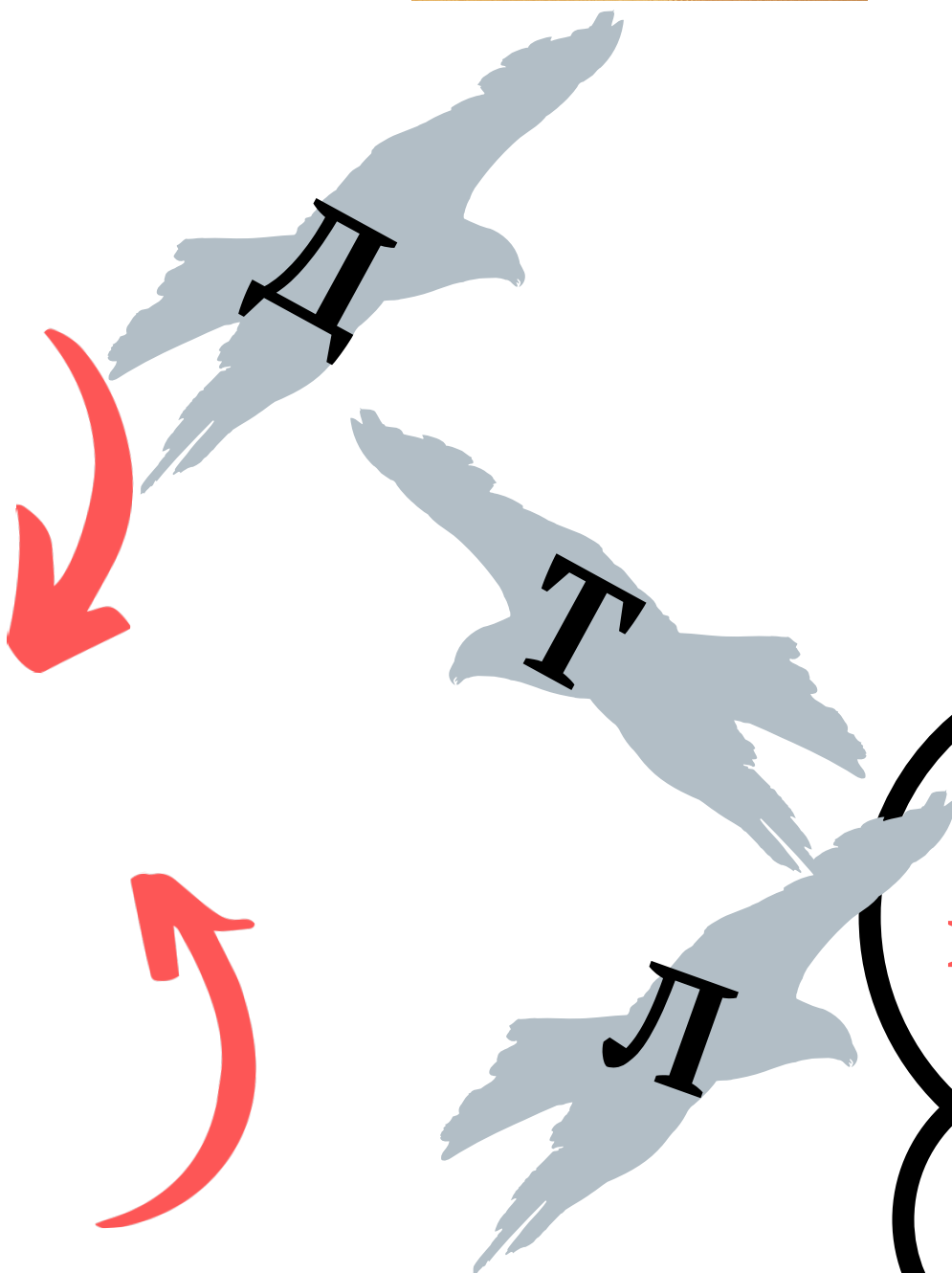
- С Т Л -

- С Л -

- С Т Н -

- С Н -

- С Л Н -

А ще хвастливий,
кістлявий,
щасливий, облесливий,
доблесний, радісний.
І це не все!...

А ти пестливий!

1. Утвори спільнокореневе слово від поданого.

Зразок. Користь - корисний,
турист - туристський.

Б а л а с т

к а п о с т ь

п е р е х р е с т я

п і с т

п р е з и д е н т

з а х и с т

2. Обведи ті рибки-слова, в яких допущено помилку. Слова з помилками, проте М'яколапка буде сита.

б е з в и ї з н и й

а г е н с т в о

т и ж н е в и к

п о х р е с н и к

г і м н а с ц і

к а п у с ц і

р и с н у т и

б р и з н у т и

3. Розподіли слова відповідно до умови.

Спростення
на письмі й
у вимові:

Спростення
лише у
вимові:

Наприклад:

невістці

шіс надцять

прихвос ні

тиж невий

турис ський

4. "Злови помилку!" Знайди можливі помилки в словах.

Совісний, доблестний, якісний, злістний, областний, жалісливий, радістний, тижня, пестливий, контрастний, хваснути.

5. "Третє зайве". Підкресли в кожному стовпчику "зайві" слова, обґрунтуй свою думку.

1

Кіс лявий
доблес ний
радіс ний

2

захис ний
зап'яс ний
заздріс ний

3

ціліс ний
хвас ливий
тиж невий

4

проїз ний
корис ний
хворос няк

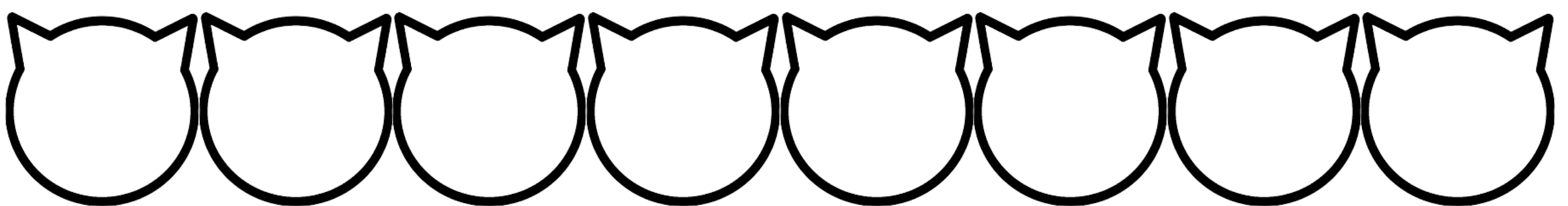

6. Математичний тест

У поданих реченнях знайди слова, у яких відбулося спрощення приголосних.

Використовуючи умовні арифметичні знаки (+ у слові приголосний **не випадає**, - у слові приголосний **випадає**), запиши відповіді у кружечки.

1. На крилах радісних вітрів спадає
листя яворів.
2. Минув мені рік шістнадцятий,
сімнадцятий починає.
3. Лле небо жовтня запізнілі сльози.
4. Ой про нашу чесну справу буде
мир гриміти.
5. Де велика рада, там пісний борщ.
6. Он на стрункій та високій осині листя
пестливо тремтить.
7. Хвастливий хлопець ніколи не стане
гарним парубком.
8. Вередлива коза дуже вовкові
корисна.

7. "Відгадай, яке слово"

Склади і прочитай слова, що стосуються теми.

С т і ш о с т

л и щ а с в и й

ж и н ь д е т

н у р у с т и х

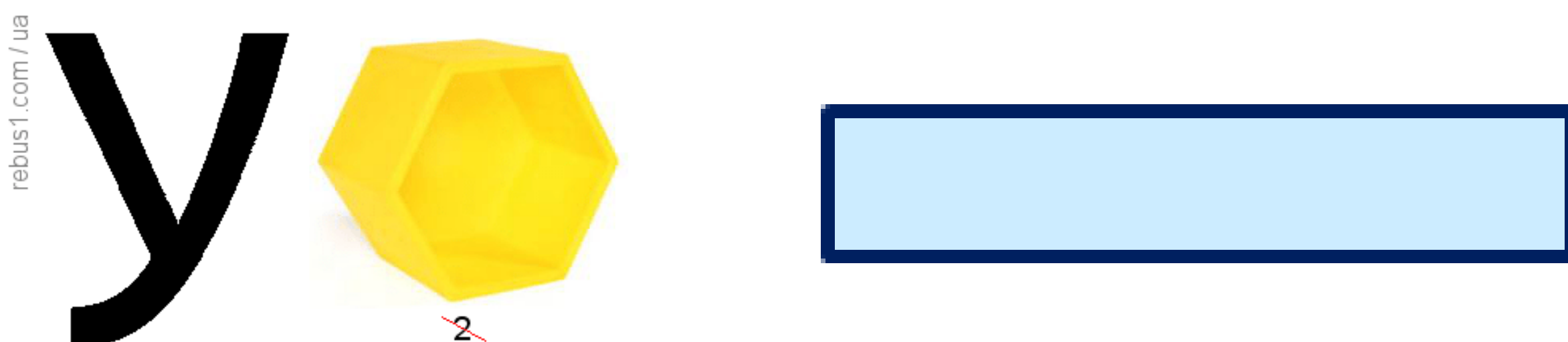
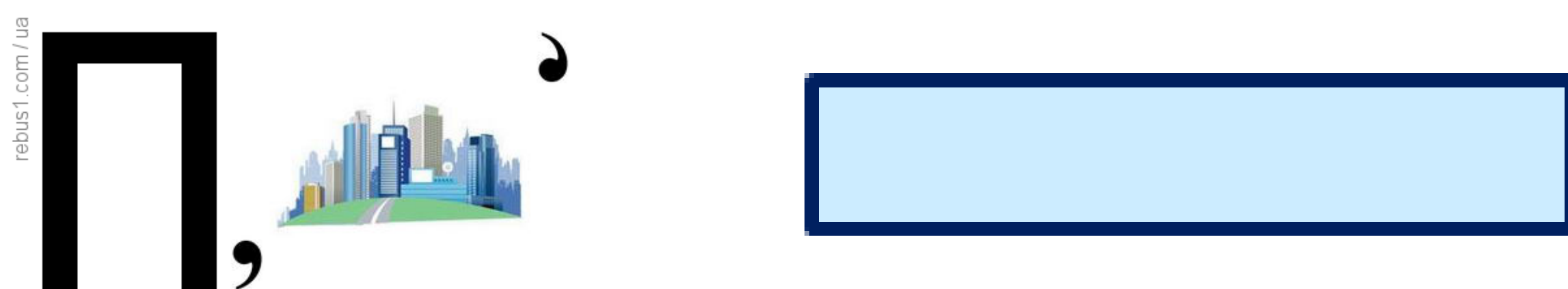
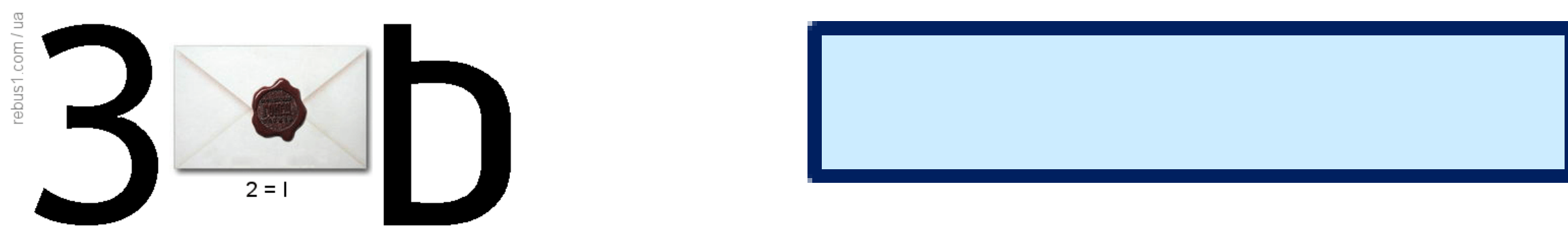
н о й р и ї п з

л е с в и й п и т

8. Склади речення або мініоповідання, використавши слова- винятки з орфограми "Спрощення приголосних"

Зразок. Мама рукою із **кістлявим зап'ястям** **пестила** сина, хвалила його, бо він приніс **хворостняк**, а йому лише **шістнадцять**.

9. Розгадай ребуси. Від слів-відгадок утвори прикметники зі спрощенням приголосних.

“Шкала самооцінки”.

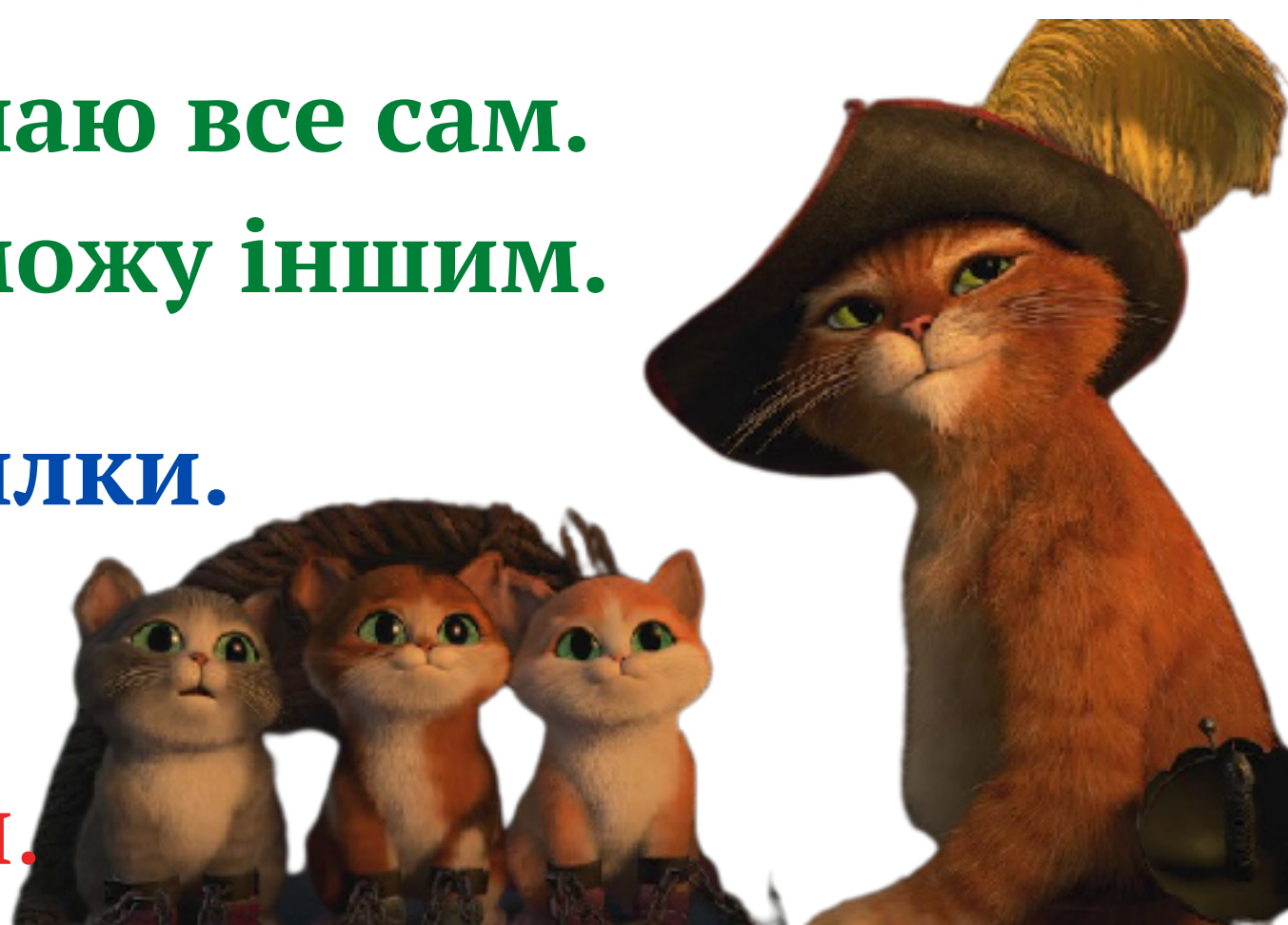
Обведи того кота, що оцінює себе так само, як і ти.

Виконаю все сам.
Допоможу іншим.

Незначні помилки.

50

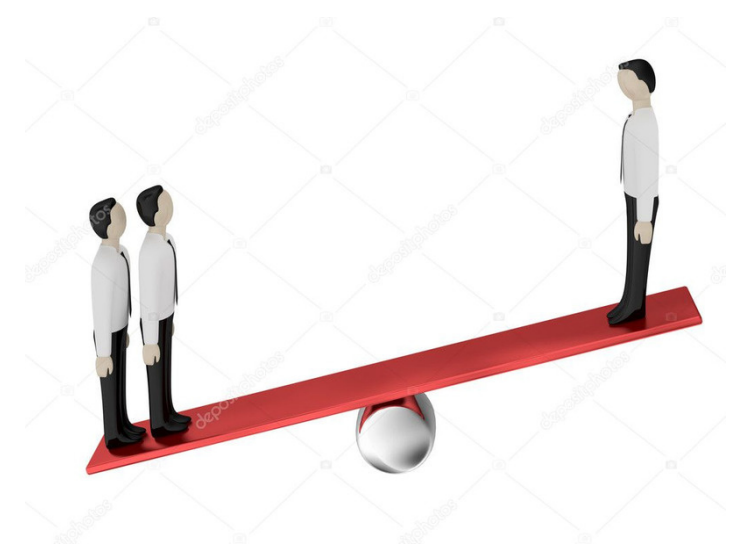
Багато помилок.
Потребую допомоги.

Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків

[e] - [i]
[e] - [и]
[o] - [а]

в коренях дієслів перед складом з наголошеним -а́-, -я́-

Промовити - промовляти,
носити - виношувати,
робити - зробити

[o],[e]
відкритий
склад

се - ло

сльо - за

// [i]
закритий
склад

сіл

сліз - ка

1. До поданих слів добери такі їх форми, щоб у кожній парі було представлене чергування | о | , | е | з нулем звука.

Сон - , **палець** - ,
хлопець - , **пеньок** - ,
пень - , **січень** - ,
краєчок - , **червень** - ,
вівторок - , **рівень** - ,
жовтень - , **вітер** - ,
шматок - , **вузол** - ,
творець - , **бубон** - .

Шреку було легко виконувати це завдання, а тобі?

2. Допоможи віслюку :обведи правильну відповідь. Поясни свою думку.

о // а (у дієсловах)

Ламати - **л**омати, **допома**гати -
допом**о**гати, **перема**гати -
перем**о**гати, **ган**яти - **гон**яти.

е // и (у дієсловах)

Прост**и**рати - прост**е**рати, **сти**рати -
ст**е**рати, завм**е**рати - завм**и**рати,
зд**и**рати - зд**е**рати, зб**е**рати -
зб**и**рати.

е // і (у дієсловах)

Стр**е**ляти - стр**і**ляти, зач**і**пати -
зач**е**пати, згр**і**бати - згр**е**бати,
збер**е**гати - збер**і**гати.

3. В обох дієсловах у корені відбувається чергування [**е**] - [**і**], **ОКРІМ** (зафарбуй зеленим кольором правильну відповідь)

Варіанти відповідей:

**Вибирати ,
обіпертися**

**почепити,
застерігати**

**одчепитись,
втесати**

**Запирати,
збирати**

**затісувати,
очікувати**

**берегти,
викоренити**

**Згрібати,
зачісувати**

**злетіти,
застрелити**

**пожирати,
завмирати**

4. Чи всі слова в словосполученнях записані правильно? Укажи неправильні варіанти.

- На узгір'ї
- Доброго вечіра
- Славетний Києв
- Жителі сіл
- Доброї ночі
- Гонятися за зайцем
- Шерсть кота
- Стояти на роздоріжжі
- Підійти до пічі
- Звуки гріму

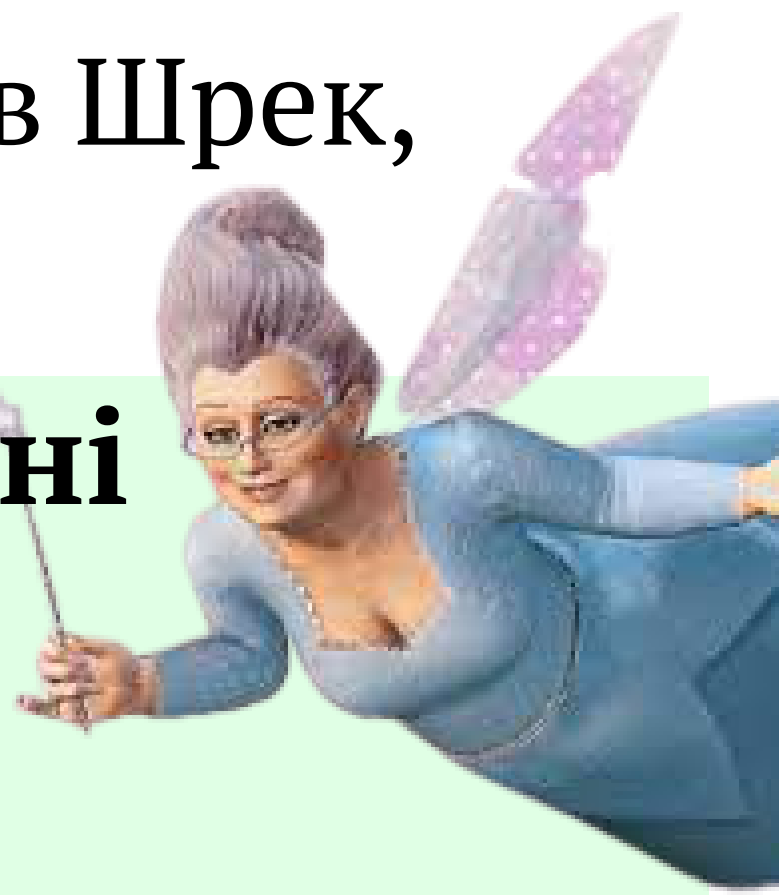
5. Чи знаєш ти назви українських міст?

Постав букви на місці пропуску.

Андруш вка, Баран вка, Бердич в,
Берез вка, Б лгород - Дн стровський,
Білог рськ, Глух в, Горл вка,
Запор жжя, Зіньк в, Змі в, Золоч в,
Ірп нь, Карл вка, Кос в, Микола в,
Немир в, Обух в, П дгірці, Рах в,
Решетил вка.

6. Відчуй себе вчителем і разом з хрещеною феєю перевір диктант, який написав Шрек, і запиши кількість помилок.

Море брежилось. В даличині нерівними рядами бігли білі баранчики. Крута хвиля то піднімалася крутим горбом, то падала в низ глебоченною ямою, зтягуючи катер. Тоді в грудях завмерало, а на ногах щиміли пальці. Вода під гвентом кепіла білою піною.

Кількість помилок -

7. Румпельштільцхен підготував для тебе загадки. Відгадай їх. Зміни слова-відгадки або добери спільнокореневі так, щоб відбулося чергування голосного в корені слова.

1. Як записати трьома літерами "мерзла вода"?

2. Губить він живії душі,
На печі він спить в кожусі.

3. Не мотор, а шумить,
Не пілот, а летить,
Не гадюка, а жалить.

4. Летить кошик, басує,
Полям-долом пустує,
Ніхто його не впіймає
І не загнуждає.

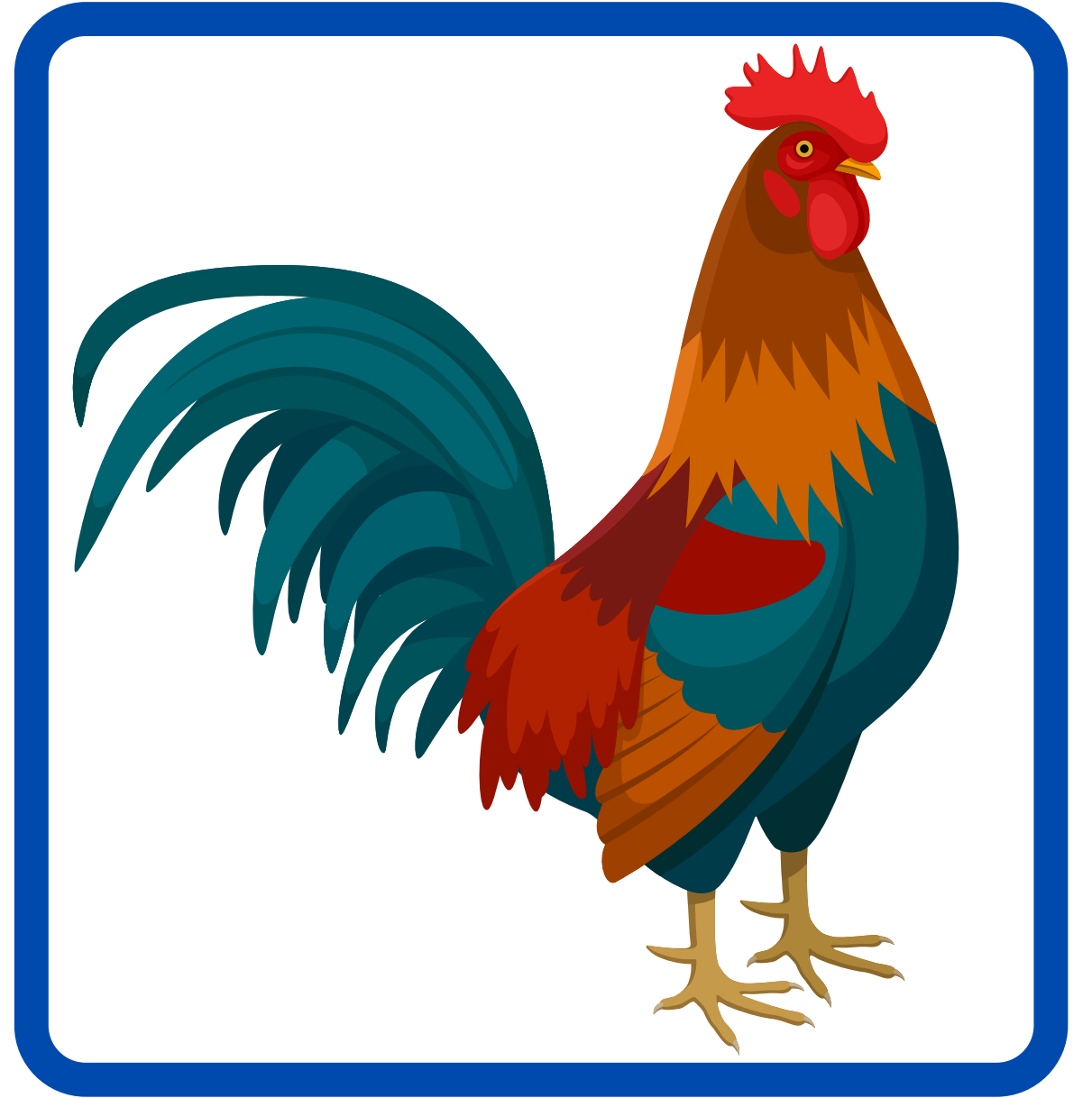
5. Що то за гість, що темряву їсть?

6. Навіть в спеку, відчайдуха,
Не скидає він кожуха.

Взимку ж холоду боїться:

Лізе до барлогу грітись.

8. У назві яких тварин чи птахів **НЕ** відбувається чергування чи випадіння голосних?

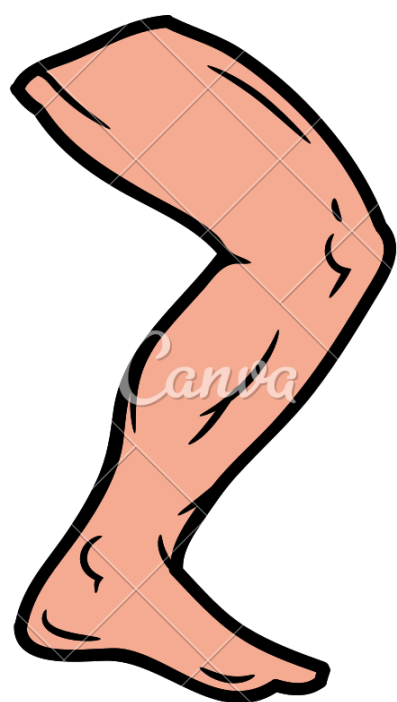
Чергування приголосних

Ох! Погуляв на березі,
потім посидів на гілці
вишні, повикачувався
на дорозі...і вечір
настав..

Ох, Мауї, тобі треба
ретельніше вивчити
правила чергування
звуків!

рука
ручний
на руці

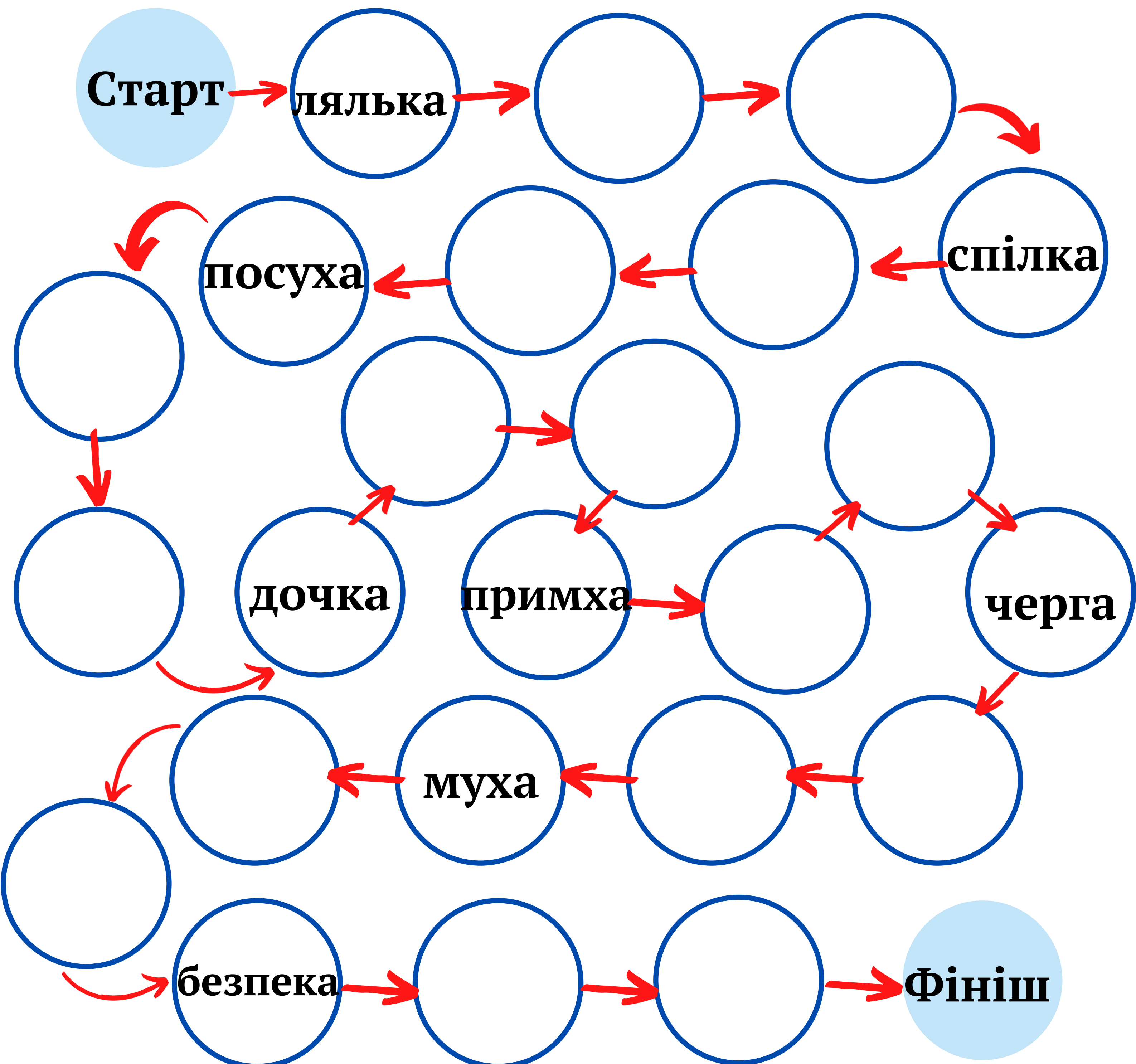
нога
нозі
ніжка

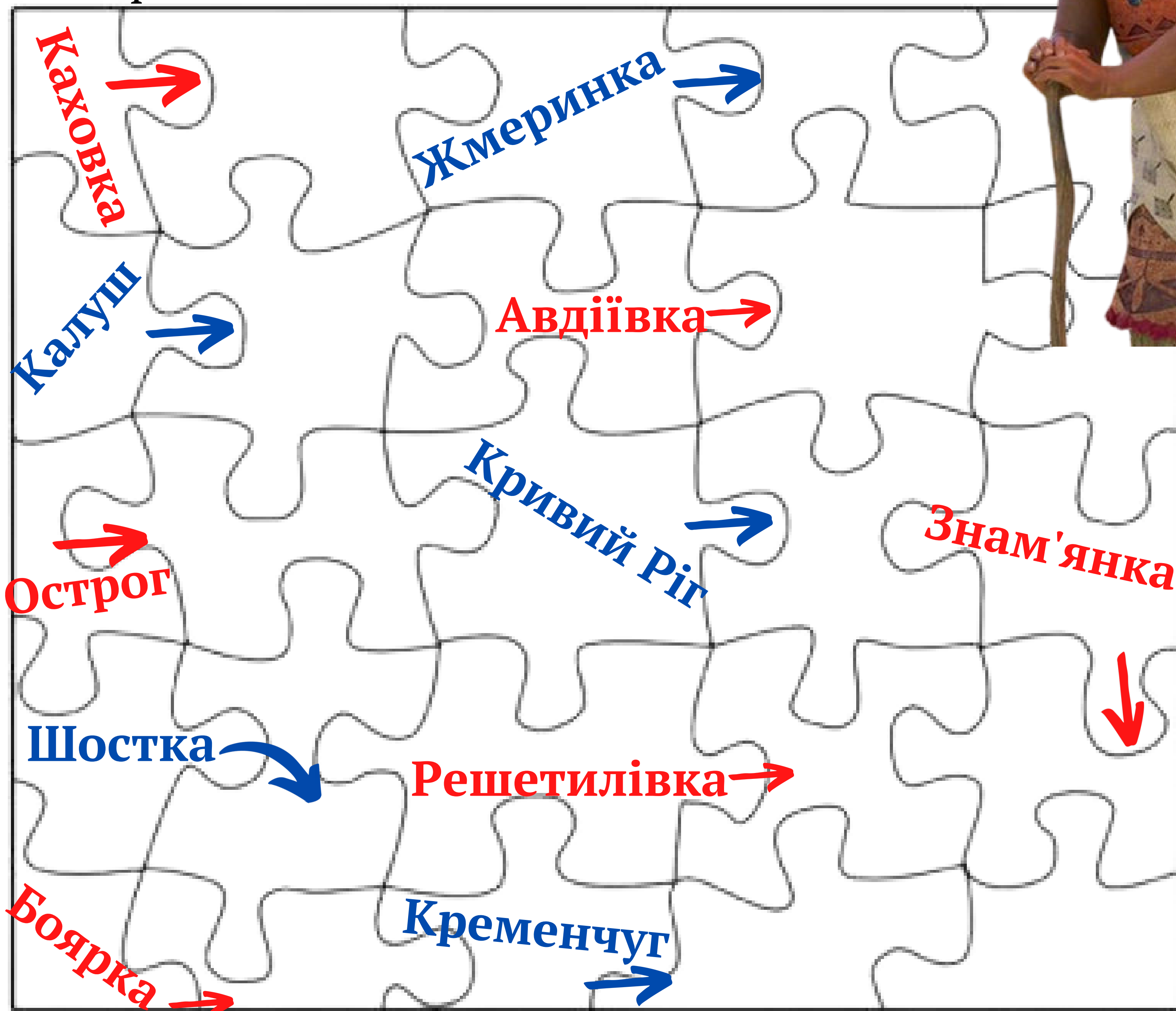
вухо
у вусі
вущко

level 1. Допоможи Мауї виконати завдання від Моани. Від поданих іменників утвори і запиши форми давального й місцевого відмінків однини. Познач приголосні, які чергуються.

level 2. Бабуся Тала спостерігала, як ти разом з Мауї досить вміло проходив 1 завдання і пригадала одне давнє завдання: зміни слова або добери спільнокореневі так, щоб відбулося чергування приголосних.

level 3.

Я (плескати)

Я (берегти)

Я (мастити)

Я (купити)

Я-Туї, вождь племені,
на цьому острові
нічого не проходить
без мене. Тому моє
завдання таке:
постав дієслово,
що в дужках,
у потрібній формі.

Зразок.

Я (робити) — роблю.

Я (платити)

Я (лити)

Я (садити)

Я (возити)

Я (стерегти)

Я (відповідати)

Я (любити)

Любий друже!

Ми ще на 1 рівень ближчі до грамотності Мауї, але я думаю, що ці завдання допомагають і тобі.

То наступне завдання

від мене: на місці пропусків постав потрібну літеру.

level 4.

Пирі□ок, на бретель□і, те□ія,

порі□ок, грі□ок, розсер□ений,

на лав□і, попере□ений, пи□у,

дру□ок, сви□у, зра□ений.

level 5. Запиши словосполучення, уживаючи іменники в давальному або місцевому відмінкові однини.

Д.в
(кому?
чому?)

М.в
(на кому?
на чому?)

Яскрава

дзиґа

шановний

пан Гриґа

дідова

герлиґа

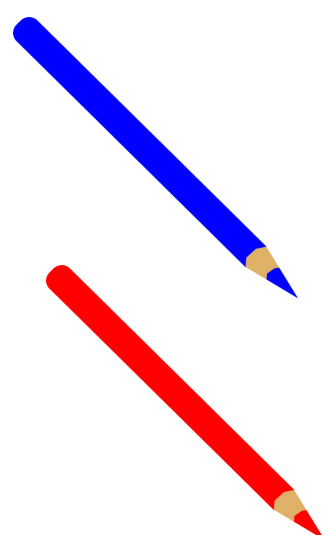
хлопчикова

герегґа

Оксана

Гереґа

Обведи у словосполученнях слова, що відповідають поданим значенням:

палиця, зігнута на кінці

(для пастухів, людей похилого віку)

те саме, що й дзиґа

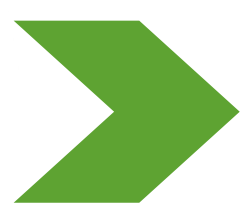
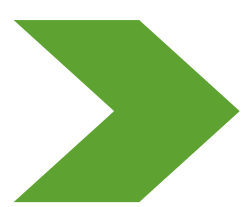
Нарешті, прийшла і моя черга перевірити твої з Мауї знання.

level 7. Познач, у яких словах допущено помилку в написанні літер на позначення приголосних.

На високому березі, маминій лепетухі, зупинити погляд на черемсі, пояснити волоцюгі, стояти в черзі, ненавидю кричати, грати на сопілка, скаку через яму, шукати в округа.

level 8. До слів **річ**, **друг** добери усі можливі спільнокореневі слова з іншими кореневими приголосними.

Думав так легко здобудеш знання і повернеш втрачене "серце Те Фіті" ?
Е-е, ні, ми ,какамора - банда піратів, так просто тобі його не віддамо.

level 9. Користуючись поданою схемою, утвори слова.

Чергування

[о] - [а]

[е] - [і]

[е] - [и]

[о], [е] - [і]

[г] - [ж] - [з']

[к] - [ч] - [ц']

[х] - [ш] - [с']

Любий друже, ти вміло
пройшов усі рівні, аби стати
на крок ближче до заповітної
грамотності. Дякую, що
допоміг Мауї у цьому, без
тебе він би не впорався.
Тому ти заслужив
винагороду.

Це талісман
острова Те Фіті.
Ти можеш його
розфарбувати, а
можеш створити
свій амулет.

Основні випадки чергування

у - в, і - й, з - зі - із

(правила милозвучності)

Умовні знаки:

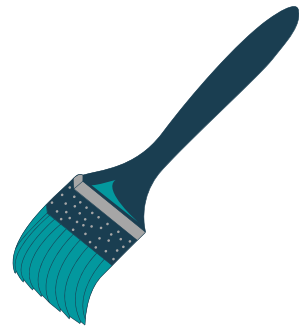
П - приголосний

О - голосний

Чергування у - в

У

- **У П** _____
- **П у П**
- **У ... : у П..., у П..., у П...**
- **О у ЛЬВ..., ТВ..., ХВ...**

В

- **В О** _____
- **О в О**
- **О в П**

Твоя львівська сваха
Фаїна Василівна -
сформована хвалько.

І

- **П і П**
- **І П** _____
- **О і Й,**
О і Я...
- **О і П, О і П**

Й

- **О й О, О і Є**
- **О й П**

Літні розваги у
ВДНГ

Реформа в НБУ

Бастер намагається отримати від Нани фінансування свого проєкта. Але це ж не так просто. Допоможімо Бастеру в цьому завданні.

1 раунд. Досліди, чи однаковий прийменник вживаємо в поданих парах словосполучень. Обґрунтуй написання.

У- В

Тренди мистецтві - тренди
світовому мистецтві.

Рингтон мобільному телефоні -
дзвінок-мелодія мобільному
телефоні.

Кандидат президенти - кандидати
президенти.

Реклама газеті - рекламний текст
газеті.

Перебувати Львові - перебувати
Києві.

Ти пройшов 1 раунд мого кастингу, але ще потрібно багато зробити, аби я обрала саме твій проєкт.

Раунд 2. Прочитай словосполучення, зверни увагу, що "віруси з'їли" окремі сполучники **І - Й**. Потрібно вилікувати словосполучення.

Минуле майбутнє країни;
мешканці міст сіл; слова їхні
форми; працювати день ніч; уява
буйна фантазія; розвиток науки
техніки; на берегах річок озер;
просте складне речення.

Раунд 3. "Плюс - мінус". Перевір написано і постав відповідні позначки.

- Встала і весна, чорну землю сонну розбудила.
- Над ставком в кущах сміялися солов'ї і зозульки.
- Маленькі дерева віддзеркалювалися у озері.
- А уже весна, а уже красна, з стріх вода капле.

Проте пройти кастинг, то одне, перед Бастером постало нове завдання: зібрати групу співаків і музикантів. Допоможімо йому в цьому. Надалі кожне виконане завдання нам принесе нового члена групи.

4. Закінчи речення, правильно вживаючи **в** або **у**, **і** чи **й**.

Гримів святковий оркестр (**і**, **й**)_____

Дорогоцвітами переливалася вода (**у**, **в**)

Колона (**і**, **й**)шла (**і**, **й**)_____

Робота кипіла (**у**, **в**)_____

Батьки (**і**, **й**)_____

Привіт, мене звуть Джонні!

5. Визнач, у якому рядку можливе чергування **У — В** у словах.

- Утіха, Узбекистан
- вдосвіта, Валентин
- усякий, улоговина
- втішати, вчитель
- указ, уздовж
- Владикавказ, вперше
- умирати, укусити
- вже, вихор

Я - Гюнтер, і я радий бути частиною команди!

6. У якому рядку допущено помилку в чергуванні **З — ІЗ — ЗІ (ЗО)?**

- Зустрічалися з учасниками конкурсу
- кава з вершками
- зв'язки з громадськістю
- борщ з пампушками
- бутерброд із шинкою
- сік із лимона
- договір з банком
- сигнал із космосу

Я давно загрузла
в домашній кухонній рутині.
Дякую, дякую, дякую, що я можу
бути тут!

7. Обери речення, у якому виділене слово
вжите в невластивому йому значенні.

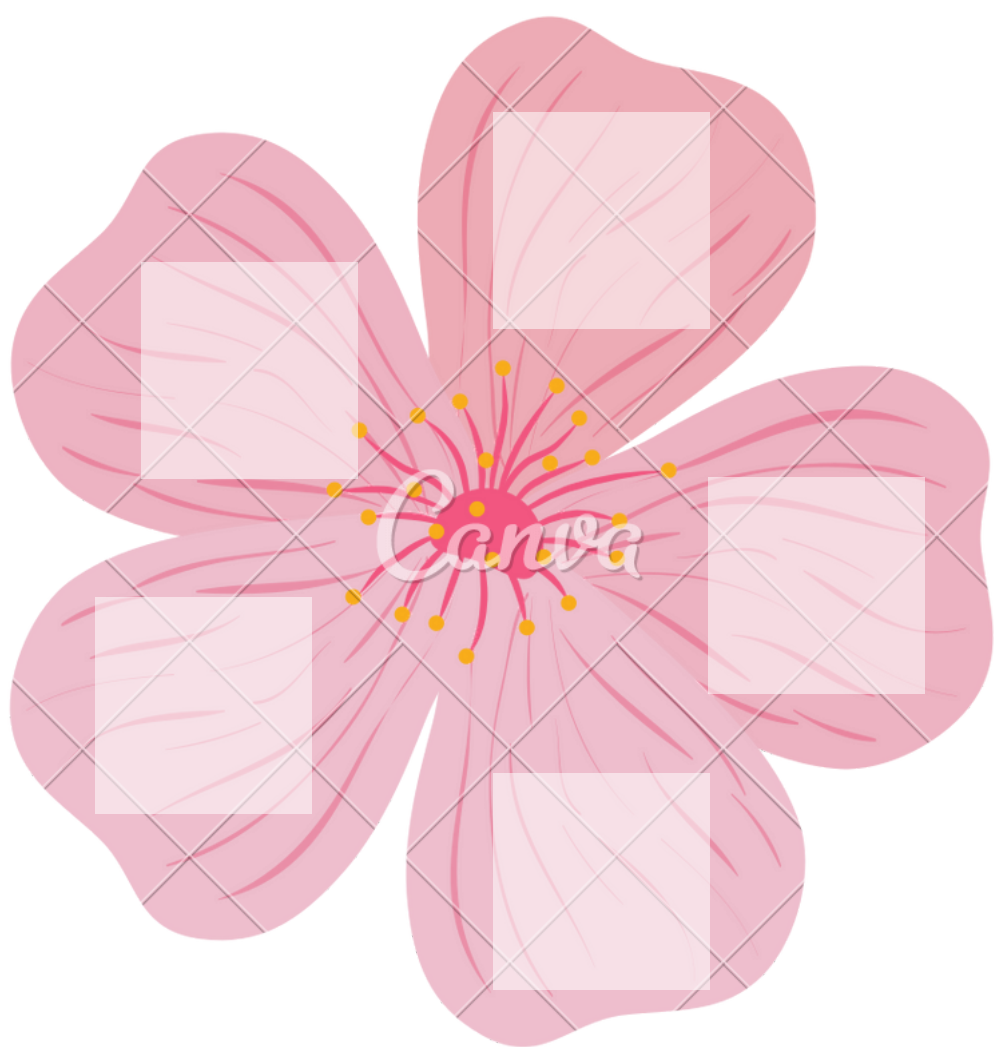
- ▲ **Удача** приходить до того, хто сам іде їй назустріч.
- ▲ Дівчина мала тиху **удачу** й скромну натуру.
- ▲ Ця **вправа** не здалась мені важкою.
- ▲ Сільська **вправа** знаходилась недалеко від церкви й школи.
- ▲ До **уступу** у вищі навчальні заклади потрібно ретельно готуватись.
- ▲ Пастушок з останніх сил тримався за гілку, опираючись однією ногою на невеличкий **уступ**.

Міс Ползлі
до ваших послуг!

8. "Квіточка-хитринка". Впиши в пелюсточки квіточки номери речень, в яких не порушено правило милозвучності.

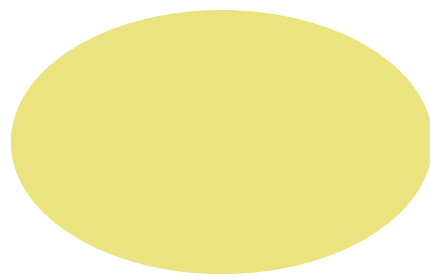
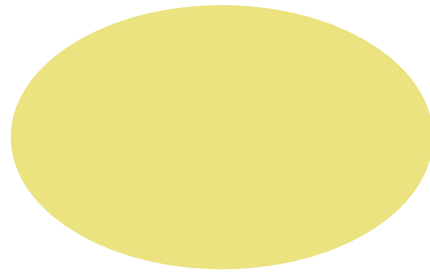
- 1 Уміння й труд все перетруть.
- 2 Дай землі, то і вона тобі дасть.
- 3 Бджола мала, а й та працює.
- 4 Й сила перед розумом никне.
- 5 Де господар добре робить, там і поле родить.
- 6 Добре роби - добре й буде!
- 7 Хто рано підводиться, за тим й діло водиться.
- 8 І за горами люди живуть.
- 9 Учений іде, а неук слідом спотикається.

Аш із вами!

9. Укажи сполучник, що допоможе поєднати тварин і птахів.

**Ем... можна мені теж із вами?
Я - Міна!**

10. Випиши сполуки у дві колонки:

1) з **у** та **і**; 2) з **в** та **й**.

Наталко (**і,й**) Петре; уписав (**у,в**) овал;
возний (**і,й**) Петро; обліпила (**і,й**)
женьшень; прийшов (**у,в**) садок; ще
(**і,й**) указ; (**у,в**) село рідне; проблема
міста (**і,й**) села; зайшла (**у,в**) вагон;
швидко (**і,й**)ди.

У,і

Blank writing area for the first column, containing seven horizontal lines.

В,й

Blank writing area for the second column, containing seven horizontal lines.

З останніх букв виписаних сполук склади назву популярного музичного гурту.

Five pink squares for writing the first five letters of the band name.

Five pink squares for writing the last five letters of the band name.

Напиши невелике побажання нашим артистам і не забувай про засоби милозвучності.

**ГОТОВІ ПІДКОРЮВАТИ
Й ТВОЄ МІСТО, ДЯКУЄМО
ТОБІ!**

Правопис префіксів роз-, без-, з-(зі-,с-)

К
Ф
П
Т
Х

Кафе "Птах"

копати
формувати
питати
тримати
хвалити

зі- (зо-) + сполучення приголосних

зігнути
зогрівати

префікси

роз- **без-**
завжди пиши з буквою

розписати **з-** **безводний**
розбити **безкрилий**

Є питання - скануй

Завдання від Нолика:

"Цікаві пасажери". Від поданих слів утвори нові слова з префіксами **з-** (**зі-**), **с-**. "Посади" слова-пасажери в "купе". Знайди відповідну назву таким "купе"-орфограмам.

Бити, в'язати, чистити, ходити, бігати, киснути, шити, єднати, писати, питати, гріти, ховати, формувати, трусити, сипати, м'яти, грати, гнути, будити, казати, писати.

Завдання від Сімки:

Прочитай речення, встав пропущені букви.

Вітер ро гулювався, бирався дощ.
(О.Гончар.)

Перед очима ро гортався хвилястий степовий ландшафт. (О. Гончар.)

На бе людному березі моря одинока хатина стоїть. (Леся Українка.)

Придорожні берези трушували холодну росу. (М. Стельмах.)

На небі чинилася гуркотнява.
(С. Васильченко.) Ро правивши крила, птах легко ловить повітряні потоки й діймається в небо. (Із журналу)

Завдання від Папуса:

Закресли "зайву" літеру в дужках.

не(з,с)до-
ланний

(з,с)сходити

(з,с)чесати

ро(з,с)сте-
лити

бе(з,с)ха-
рактерний

(з,с)майс-
трувати

(з,с)ховок

(з,с)пуш-
тошувати

чере(з,с)плічник

ро(з,с)-
тин

бе(з,с)шов-
ний

бе(з,с)по-
мічний

(з,с)харак-
теризувати

(з,с)вабити

пі(д,т)то-
пити

бе(з,с)перс-
пективний

не(з,с)прос-
товний

(з,с)кушту-
вати

ві(д,т)чи-
нити

Завдання від Масі:

"Орфографічне дослідження".

Досліди, чому в першому слові в префіксі пишемо букву **з**, а в другому **с**, хоча в обох випадках буква на позначення сумнівного звуку стоїть перед **п**.

Чому з?

розпитати

Чому с?

спитати

Завдання від Верти:

У поданих словах замість крапок встав префікс **з-** або його форми **с-**, **зі-**. Випиши підряд слова спочатку з **с-**, потім із **з-**, а тоді із **зі-**.

■..кис, ■..годен, ■..сохла, ■..хов, ■..терті,
■..в'яла, ■..шиток, ■..верхньо, ■..дер,
■..фотографований, ■..важ, ■..гин, ■..ріс,
■..постерігач, ■..грів, ■..повна, ■..малку,
■..сип, ■..споду, ■..тис.

С-

З-

ЗІ-

Ключ. Якщо вправа виконана правильно, то з останніх букв записаних слів прочитаєш прислів'я.

Завдання від Ігрека:

Відредагуй слова, які містять орфограми.

1. Сили війни (**з, с**)чепилися на переправах, Дніпро кипить, береги (**з, с**)дригаються від бомбових ударів.
2. Схід ро(**з, с**)жеврюється, море даленіє, ось-ось сонце (**з, с**)ійде.
3. У великій рамці були (**з, с**)фотографовані на весіллі мати з батьком.
4. Ро(**з, с**)кажи, як за горою сонечко сідає, як у Дніпра веселочка воду позичає.
5. Ой сонечко ясне, невже ж ти втомилось, чи ти ро(**з, с**)гнівилось?

Завдання від Шпулі:

Перевір слова, виправ помилки, виділи префікси.

Зформувати

сшити

зтворити

зірвати

зхилитися

ссипати

зпиляти

зцідити

счинити

зливати

зпускатися

скидати

Завдання від Дімдімича:

Зроби звуковий запис поданих слів.
Визнач у них префікси.

Безжальний

розсипати

розлягтися

безстрашний

Тести

1. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) безграмотний, скрикнути, розгорнути;**
- Б) стримувати, розкрутити, безіменний;**
- В) беспечний, зформувати, роскопати.**

2. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) безкоштовний, списувати, розгойдати;**
- Б) розцвісти, зхвилювати, бессмертний;**
- В) безхарактерний, стесати, розмісти.**

3. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) безцільний, скалічений, розрівняти;**
- Б) схибити, безсторонній, розмноження;**
- В) зфабрикований, беспілотний, розкроїти.**

4. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) зхований, безладний, роскопка;**
- Б) безталанний, стерти, розмовляти;**
- В) безцензурний, розгладити, створити.**

5. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) спостерігати, розфасувати, безуспішний;**
- Б) зтиснути, безперешкодний, россипати;**
- В) спровокувати, розучити, безумовний.**

6. У котрому рядку допущено помилки у правописі префіксів:

- А) зповістити, безробітний, розколоти;**
- Б) споетизований, розходитися, безаварійний;**
- В) безтоварний, схрещення, розчищений.**

Завдання від Файер:

Утвори і запиши дієслова з префіксами з-,с-.

	к	а	з			
	п	и	т			
	х	и	л			
	с	а	д			
	х	о	в			
	ч	е	п			

Із орфографічного словника випиши 10 слів зі збігом однакових приголосних на межі префіксів роз-, без- та коренів слів.

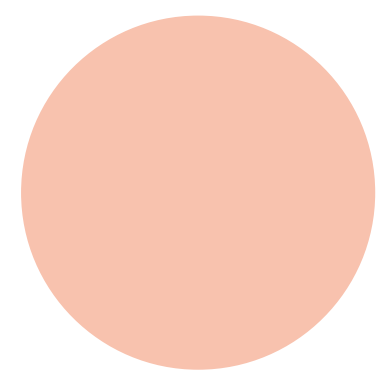

Завдання від Кусачки:

Відповідно до запронованих на малюнку ситуацій спілкування склади діалог (6-8 речень). Використай кілька слів із вивченими префіксами (підкресли їх).

Сьогодні я заслуговую на оцінку:

Про що мені хотілося б дізнатися більше:

A large, solid yellow rectangular area intended for writing.

Що в мене викликало проблеми з розумінням:

A large, solid light green rectangular area intended for writing.

Правила вживання знака

м'якшення

Коли писати Б?

Я не їм лінів:
люблю мед.

Де ти з'їси ці лини?

✓ Д, Т, З, С, Ц, Л, Н

✓ після Л перед м'яким приголосним

✓ в дієсловах на

-ТЬ, -ТЬСЯ

✓ -еньк-, -оньк-, -есеньк-,

-ісіньк-, -юсіньк-

✓ -льц-, -льч- → -льк-

92 -ньц-, -ньк- → -ньк-

✗ Б, П, В, М, Ф, Г, К, Х, Ж, Ч, Ш

✗ Р - [Р]

✗ Н + Щ, Ж, Ч, Ш

✗ між приголосними, якщо перший пом'якшується під впливом іншого

1. Погрупууй слова за правилами написання знака м'якшення.

Д, Т, З, С, Ц, Л, Н

після Л

- ЛЬЦ-, -ЛЬЧ-
-НЬЦ-, -НЬК-

Three empty notepaper templates, each with a red paperclip at the top. Each notepad has seven horizontal lines for writing.

Ляльці, доньчин, підводься, зозульці, неньчин, міський, лагідність, знань, батальйон, вузький, скринька, пальма, стільці, гуцульський, гальці, кізоньці, ковальський, байкальський, їдальня.

2. "Четверте зайве". Закресли "четверте зайве" в кожному рядку. Усно поясни свій вибір.

▶ Мен□ший, заход□те, борот□ба, ател□є

▶ Гон□щик, камін□чик, тон□ше, нен□чин

▶ Л□он, куз□ня, француз□кий, т□охкати

▶ Чотир□ма, білон□ці, гедз□, багац□ко

3. "Біг з бар'єрами". Подані іменники перетвори на прикметники з допомогою суфіксів **-ськ-**.

Батурин

Бориспіль

Березань

Глобине

Хорол

Ірпінь

Ковель

Прип'ять

Бахмут

Інгул

Гайворон

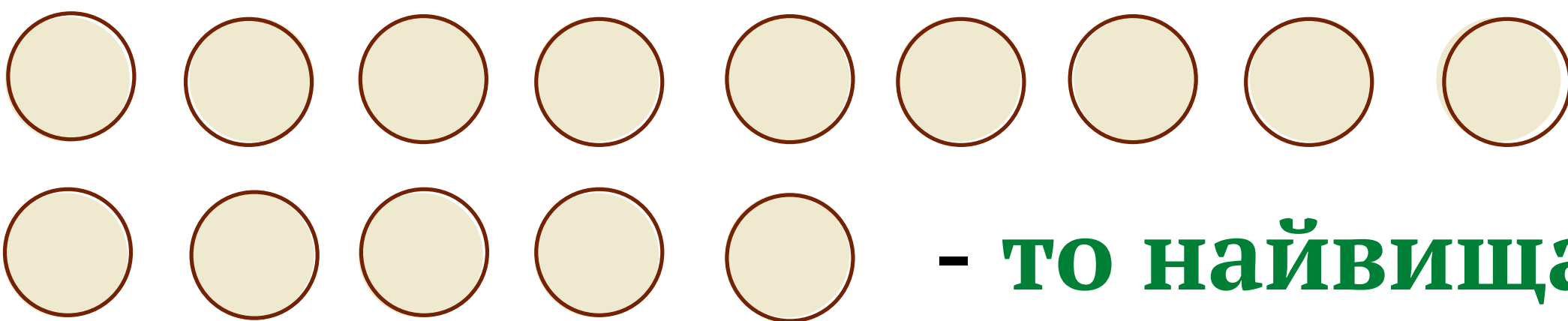
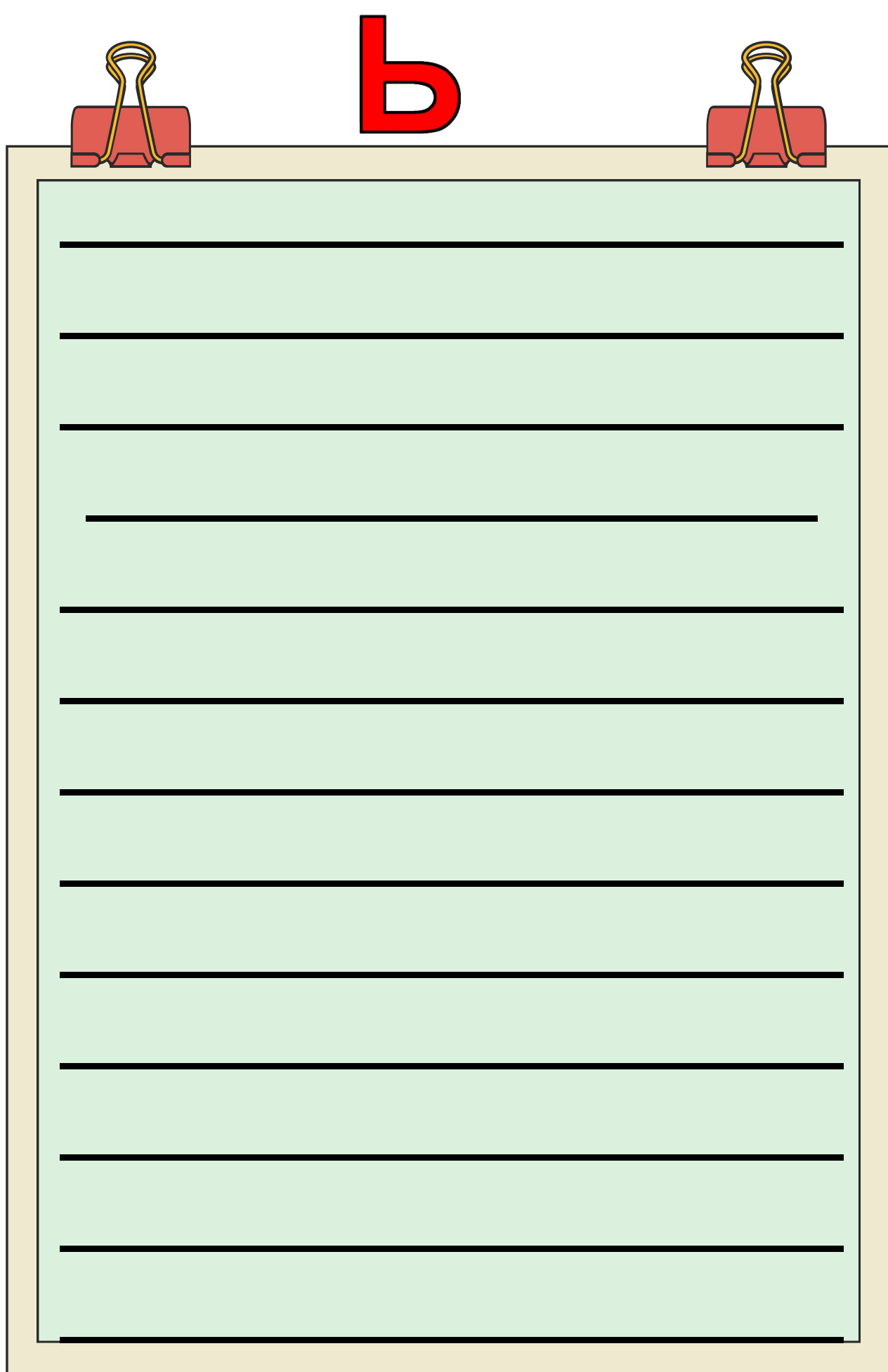
Козятин

4. **Вправа з ключем**. Запиши слова у дві колонки:

1) з м'яким знаком; 2) без м'якого знака. У кожному слові підкресли другу від початку літеру і отримаєш початок вислову

В.Сухомлинського (видатного педагога): " ... – то найвища людська освіченість".

Квіт□ці, жін□ці, авос□ці, бджіл□ці,
очеретян□ці, жмен□ці, гус□ці, свин□ці,
галуз□ці, стьож□ці, кізон□ці, мирян□ці,
одноствол□ці, внучен□ці, сніжинон□ці,
колюч□ці, обочин□ці, нян□ці, трясил□ці,
солян□ці.

- **то найвища людська освіченість.**

5. "Плюс - мінус". Перевір напписане, постав відповідні позначки. Усно обґрунтуй напписане.

Україньський , вирізнблений ,
м'якісьть , аралський , дитинчин ,
рибальчин , сільський , радісьть ,
живетсья , розмовляють , сядте ,
пісьня , кузня , донька ,
Харьків , громадянський .

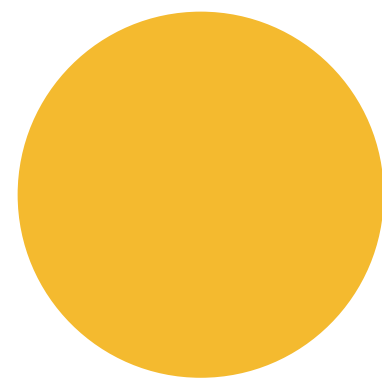
6. Чи правильне твердження?

- Знак м'якшення пишемо після б,п,в,м,ф у кінці слова та складу;
- У буквосполученнях -льц-, -льч- пишемо Ъ, якщо вони походять від -льк-;
- Слова різбяр, бринчати, нянчити пишемо без Ъ;
- Знак м'якшення не пишемо після шиплячих;
- Після р у кінці складу та слова пишеться Ъ;
- Після н перед шиплячими Ъ не пишеться.

7. Прочитай уважно текст. Чи потрібно писати знак м'якшення на місці пропуску?

У поле для відповіді введи цифру — кількість знаків м'якшення, які слід поставити.

Ви, звичайно, бачили очі тварин, що світять...ся в тем...ряві, і, ймовірно, неодноразово захоп...лювалися цією їхн...ою незвичайною здатніс...тю. Але, мабуть..., небагато хто з вас замислювався над тим, як це відбувається...ся. Насправ...ді це с...вітіння є нічим іншим, як віддзеркаленням очима тварини світла, що виходит... від якогос... іншого джерела, наприклад, автомобіл...них фар або Місяця. Ефект віддзеркалення світла виникає завдяки наявнос...ті в очах багат...ох тварин шару кристаліч...ної речовини. Ця речовина і має здатніс...т... віддзеркалювати світло. Очі людини містят... лише невелику кіл...кіст... подібної речовини.

8. "Від добрих сусідів" . Запиши подані в транскрипції слова відповідно до орфографічних норм.

[пос'м'іхайуц'а]

[л'в'івс'ка]

[зустр'інуц':а]

[пал'ц'і]

[с'ома]

[п'ідбор'ід':а]

[л'он]

[с'іл']

[в'італ'н'а]

9. Користуючись словником синонімів, добери до поданих слів близькі за значенням з орфограмою "Знак м'якшення"

Веселка

природа

гуртом

фаворит

декламатор

темрява

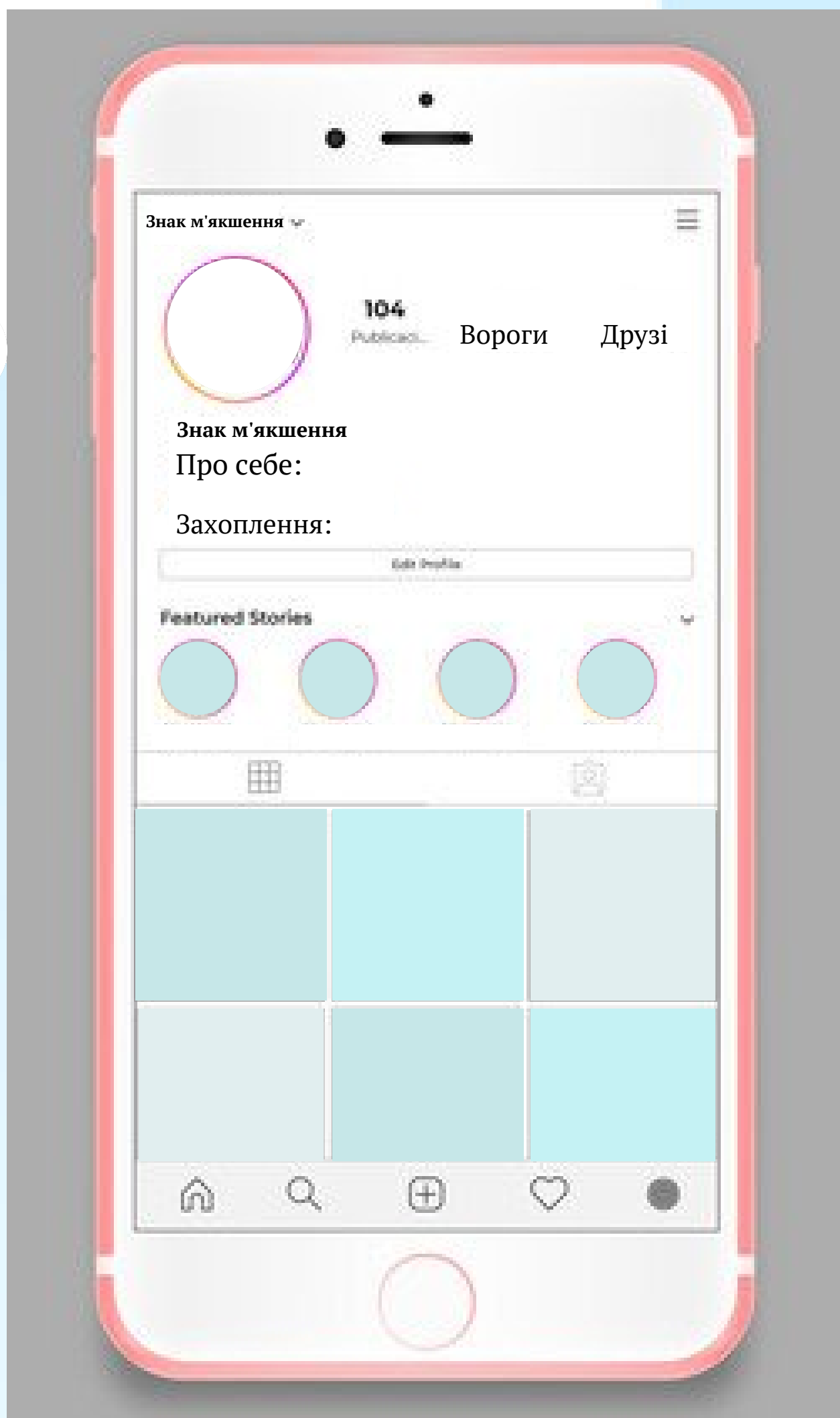
неквапливо

чаклун

покаяння

школяр

10. Створи в мережі "Інстаграм" профіль знака м'якшення та заповни його.

Підказка.
Звуку буква ця не має,
Вона інші розм'якшає.
М'який знак якщо
пристане,
Буква враз м'якою стане!
Рис поставили в куток,
М'який знак упав в мішок,
І в мішку з'явилась рисЬ,
Звіра цього стережисЬ!
МилЬна булЬка була-жила,
Але м'який знак згубила.
БулЬка булку утворила,
М'який знак – велика сила!

11. Переклади англійські імена українською мовою, поясни правопис.

Daniel
Michael
Ronald
William
Donald
Paul

Правила вживання апострофа

Мавпа Буф (губні приголосні)

Після

Перед

Б, П, В, М, Ф

Я, Ю, Є, Ї

твердого р

п'ять

під'їзд

після префіксів
на твердий
приголосний

бур'ян

міжгір'я

Лук'янівка

дит'ясла

після першої частини
складного слова

Мін'юст

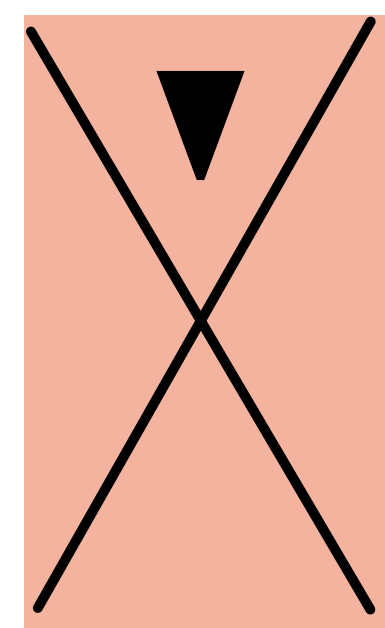

Лук'ян і похідні

Інший
приголосний,
крім Р

Б
П
В
М
Ф

Я
Ю
Є
Ї

моркв'яний

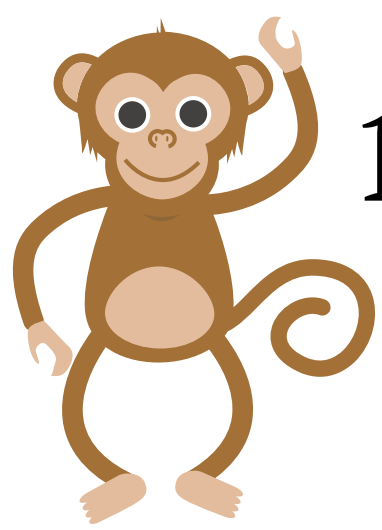

[р'] бур'я

різдв'яний

бур'як

ряска

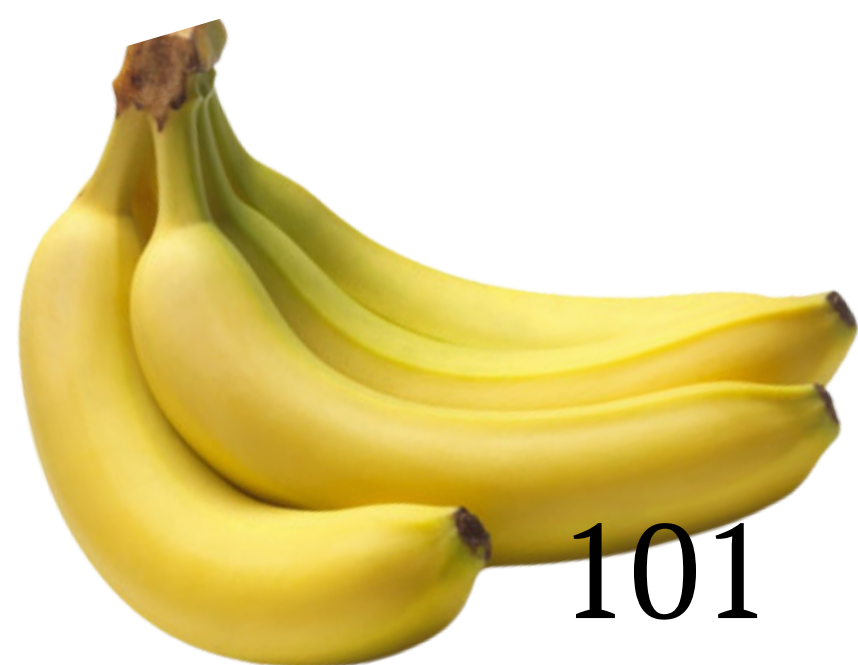
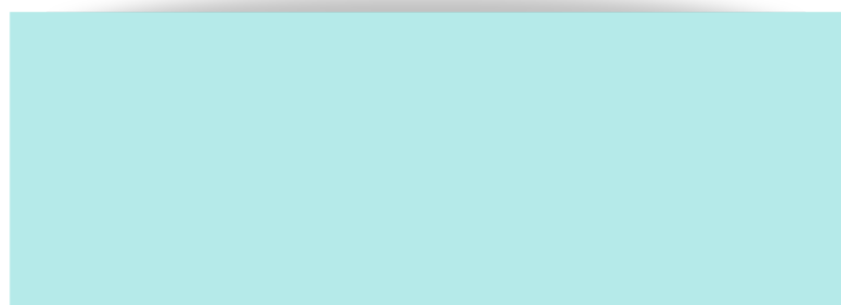
1. Обґрунтуй написання слів, зазначивши номер правила.

Апостроф пишемо:

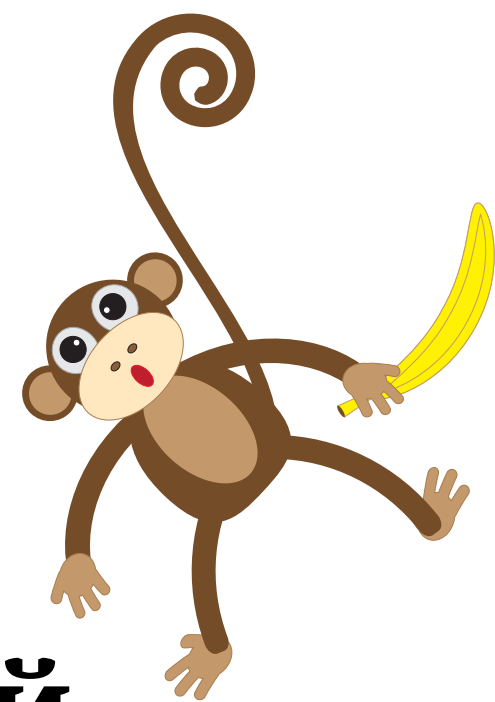
- 1 після Б, П, В, М, Ф перед я,ю,є,ї
- 2 після твердого р
- 3 після префікса на приголосний
- 4 після першої частини складного слова
- 5 у слові Лук'ян та похідних

1 В'язка, з'явитися, подвір'я, прислів'я,
обов'язок, Примор'я, реп'ях, жаб'ячий,
Лук'янівка, під'їхати, жираф'ячий,
з'єднати, розв'язка, роз'ятрити, кур'єр,
м'ясний, Лук'яново, підрум'янений,
звірячий, трьох'ярусний, поголів'я,
хлоп'я.

"Пастка". Знайди слово, яке пишеться за іншим правилом, і обґрунтуй написання.

2. Відтвори слова , зашифровані в схемі.
Визнач, до якої частини мови належить кожне слово.

В'яз	В	Я
		ЯЧИЙ
	риб	ЯКШИТИ
		ІЖДЖЕНИЙ
	між	ЮН
		ЯТИЙ
	об	ЯРУСНИЙ
		ЄМНИЙ
	ЗМ	ІХАТИ
		ЯЗ
	дев	ЯНИЙ
	полум	

Підказка. Кількість рядків відповідає кількості можливих слів.

3. До кожного слова з "хмаринки" добери антонім з апострофом.

Зазирни у словник -
скануй.

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

4. "Четверте зайве". Обведи зайве слово в кожному рядку. Поясни свій вибір.

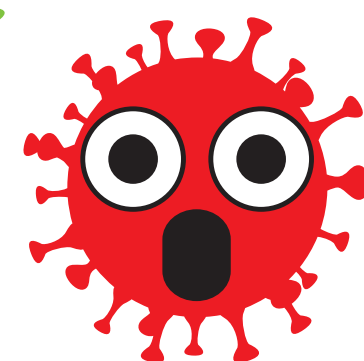
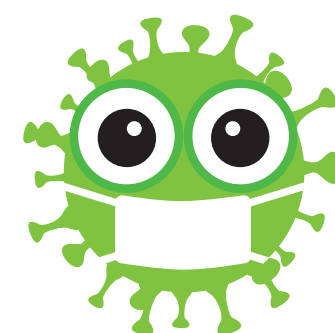
- Пам ять, бур як, дев ять, об їзд;
- голуб ятко, вар яг, р ябий, св ято;
- різьб яр, цв ях, торф яний, св ятий;
- пр ямий, кор явий, б^ур яний, довір я;
- пів острів, з уміти, роз учити, під їзд;
- медв яний, трав яний, пір я, м ята.

5. Лінгвістична задача.

Поміркуй! Чому
слова
буряк та бур'ян
пишуться
по-різному?

6. "Розсипані слова". Зверни увагу, що "віруси переплутали" літери. Потрібно "вилікувати" слова.

М'япле

вінчез'я

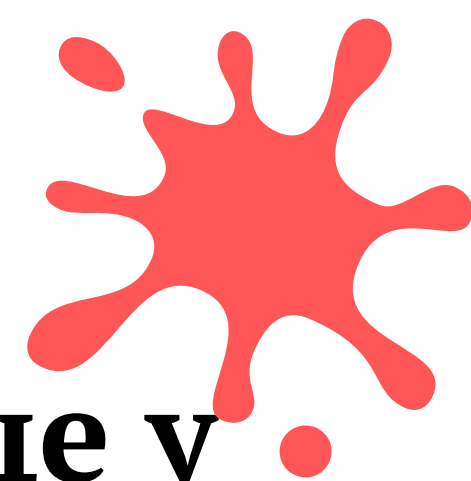
зъв'яза

рянав'як

ятм'і

рін'ювет

7. виправ помилки у реченнях.

1. Я не для кулі берижу співоче сердце у здорові, я землю, рідну і чужу, не хочу поливати кровю. 2. Луки рутв'яно зелініють. 3. Цілюще зілля пощипувало йому потилицю, обдавало густими духм'яними хвилями. 4. Рум'яняця городи червонобокими помідорами, а сади – духм'яними яблуками. 5. Білий місяць, чорним перивитий, хмари за вікном у небі в'юця.

Для перевірки скористайся QR-кодом.

8. Виконай тестові завдання.

1. Апостроф ставиться в усіх словах рядка:

А подвір■ я, р ■ясний, Св■ ятослав

Б різдв■ яний, хлоп ■ячий, верб■ я;

В м ■якість, св■ ятковий, об ■їзд;

Г В■ ячеслав, торф ■ яний, зап ■ястя.

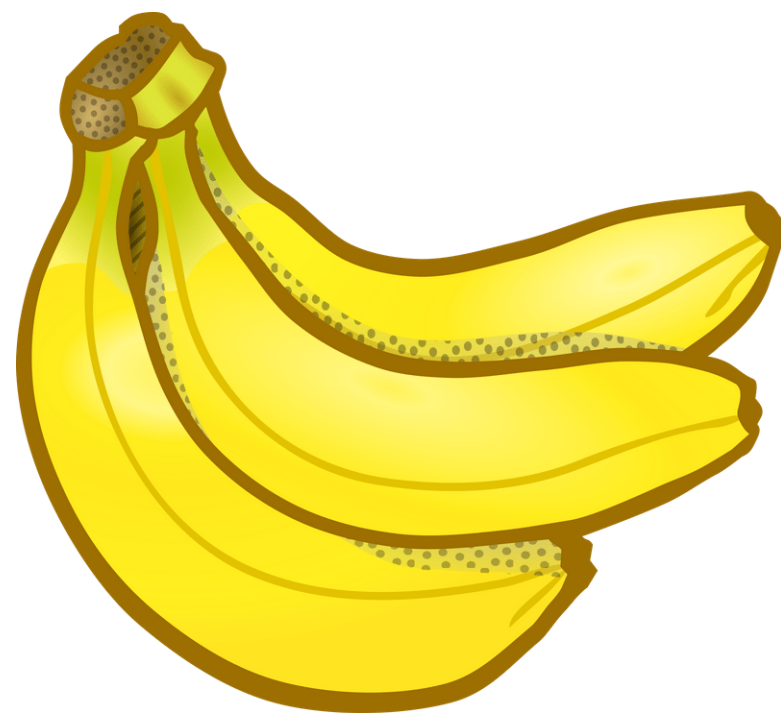
2. Апостроф пишеться в орудному відмінку однини в слові:

А мати;

Б сміливість;

В честь;

Г сіль.

3. Орфографічну помилку допущено в слові, позначеному:

■ морквяний;

▲ торфяний;

● мавпячий;

◆ арф'яр.

А

Б

В

Г

4. У якому рядку допущено орфографічну помилку?

А Лук'яненко, матір'ю, з'явитися;

Б тім'я, м'ята, круп'яний;

В рутвяний, горохвяний, підв'язати;

Г присвятити, Лук'ян, рум'яний.

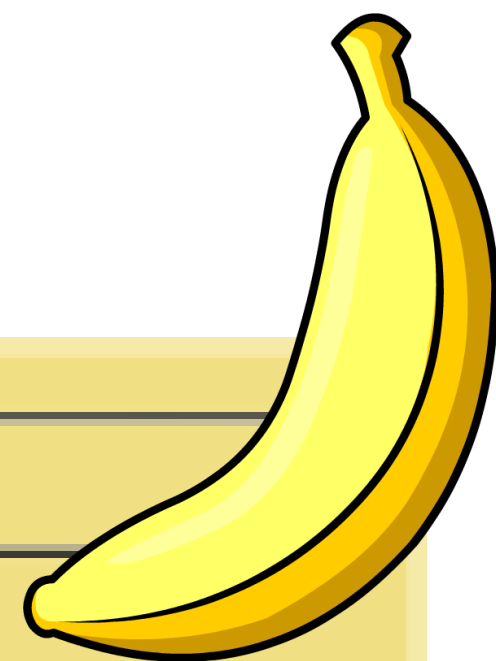
9. Склади римовані рядки з поданими словами:

Сузір'я - подвір'я

арф'яр - ковзаняр

м'який - пухкий

свято - багато

Blank lined area for writing rhyming lines.

10. Розгадай ребус.

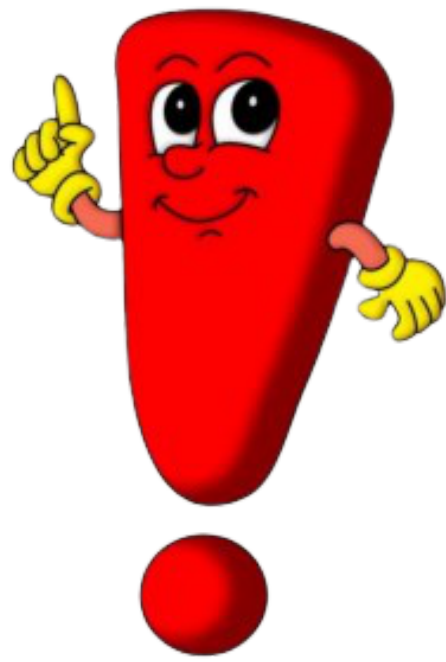
Blank yellow area for writing the answer to the rebus.

Подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків та подовження м'яких приголосних звуків

Подвоєння приголосних

Префікс + корінь
оббігти

Корінь + суфікс
лимон**н**ий

Суфікс + суфікс
глибин**н**ий

Корінь + корінь
спор**т**товари

Основа дієслова + інтерфікс
пасс**я**

Подовження

приголосних

Д З Ц Н Ч
Т С Л Ж Ш

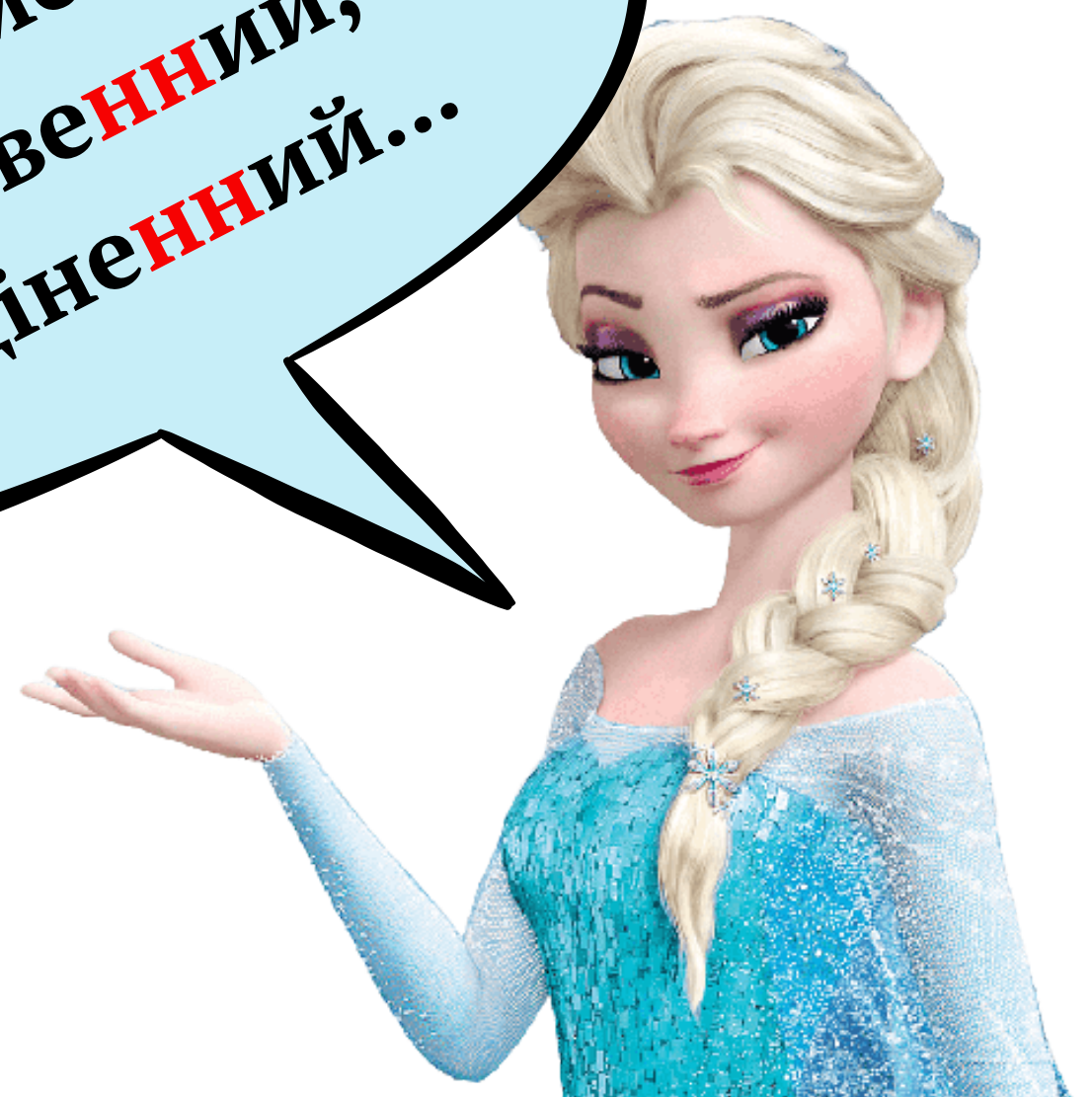
– іменник середнього роду на -я → зі**л**ля

– імен. чолов. та жіноч. роду на -я → І**л**ля, стат**т**я

– оруд.відм. імен. жіночого роду → сі**л**лю

– деякі прислівники → попідти**н**ню

А ще нездійс**н**ий,
здоров**н**ий,
неоці**н**ений...

1. Подані слова розбери за будовою.
Обґрунтуй вживання двох літер.

**Антенний, оббігати, віддзвеніти,
буденність, законний, беззвучний,
розрісся.**

2. Запиши "зашифровані" слова.

змістовний

зубий

зоряний

звучний

збройний

земельний

законний

змінний

антена

сон

екран

ешелон

істина

день

лимон

осінь

3. Зафарбуй жовтим кольором слова, в яких подовження не відбувається.

Навча(н)я, подоро (ж)ю,
бездорі(ж)я, знаря(д)я, зі(л)я,
(л)ється, ема(л)ю, те(л)я, горі(н)я,
лю(т)ю, обли(ч)я, ще(н)я,
відродже(н)я,
малюва(н)я, сзя(н)я, написа(н)я,
коше(н)я, зайче(н)я.

4. Як ти гадаєш, чи можуть бути літери подовжені, а звуки - подвоєні? Свої міркування запиши.

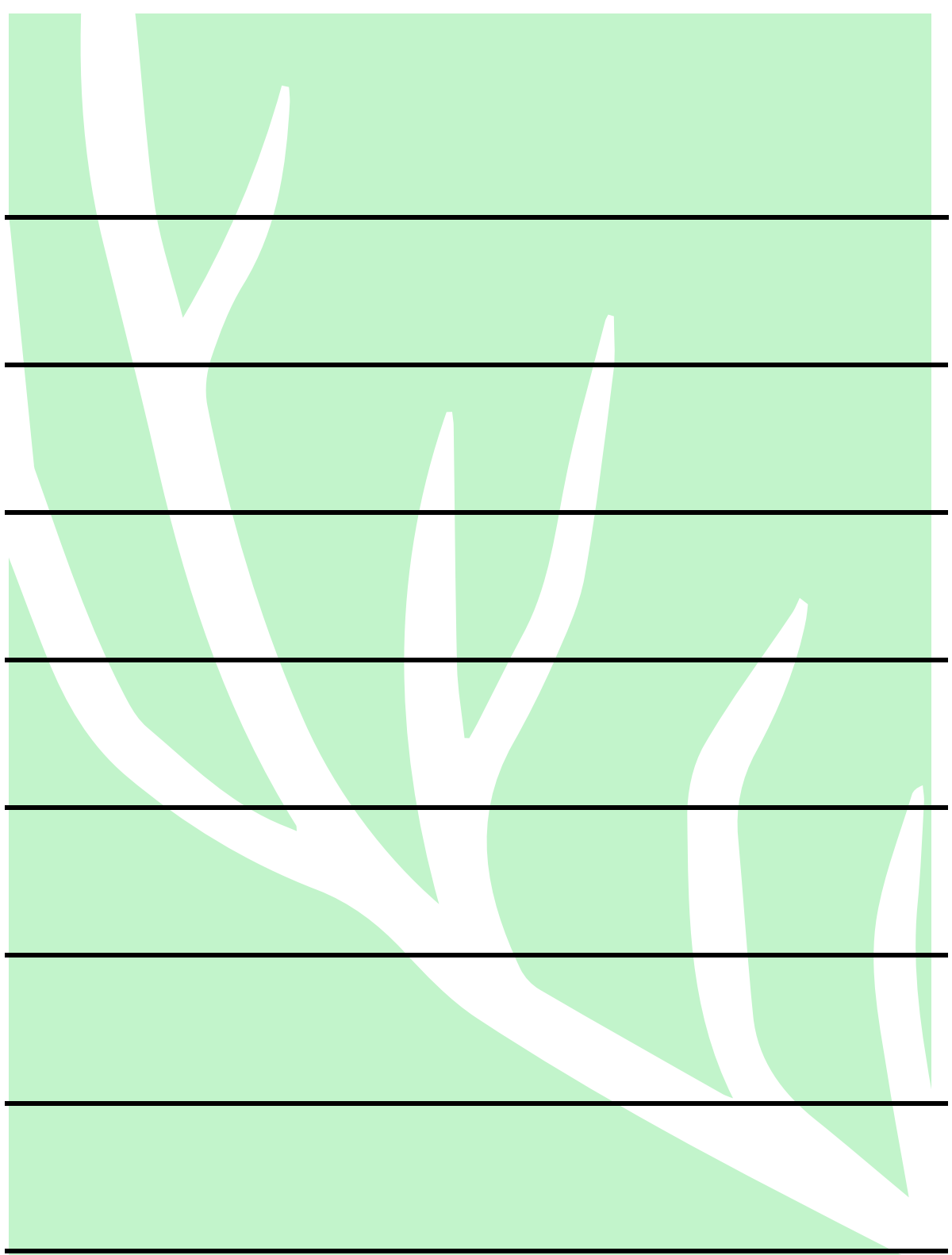

5. Запиши слова у дві колонки: у першу з подвоєнням букв, у другу – без подвоєння.

Успішніст ■ ю, величність ■ ю, волос ■ я,
смівлівіст ■ ю, доповіді ■ ю, бездоріжж ■ я,
етуал ■ ю, ймовірність ■ ю, емалі ■ ю,
стійкість ■ ю, обличчя ■ я, річка ■ ю,
чесність ■ ю, асиметричність ■ ю, сталі ■ ю,
індивідуальність ■ ю.

Ключ. Підкресли у кожному слові першу літеру-прочитаєш прислів'я.

Прислів'я: _____

6. "Цікаві пасажери". "Посади" слова-пасажери у відповідні "купе" -правила, за якими відбувається подовження приголосних.

I Імен.
жіночого,
чоловічого
роду на -я

II Імен. жін.
роду
Оруд.відм.

III Імен.
середнього
роду на -я

IV Прислівники
на -я

Навчан**н**я, подорож**ж**ю, знаряд**д**я,
облич**ч**я, попідтин**н**ю, попідвікон**н**ю,
спросон**н**я, Прикарпат**т**я, рі**л**ля,
стат**т**я, молод**д**ю, мит**т**ю, суд**д**я,
жит**т**я, волосс**я**, зран**н**я, навман**н**я,
розкіш**ш**ю, ма**з**зю, ні**ч**ю.

7. **Кодування**. Закодуй подані слова:

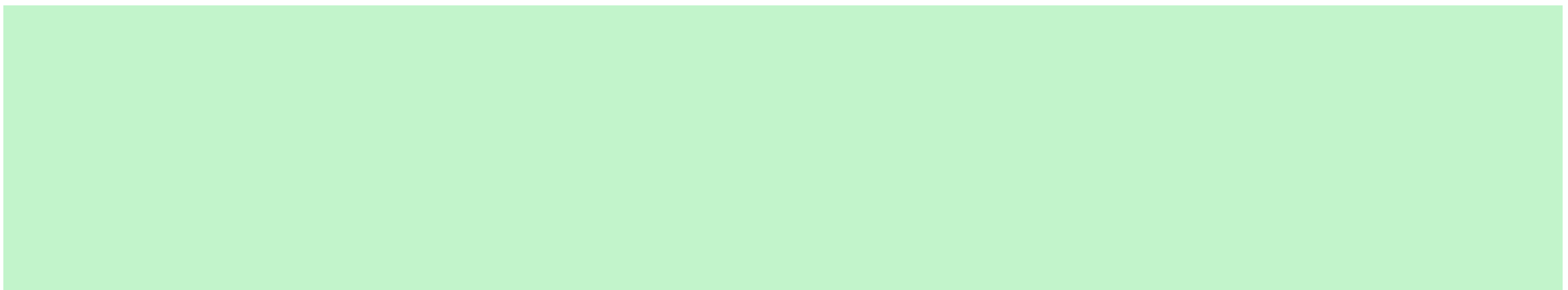
код **1** - подвоєння відбувається,

код **2** - подвоєння відсутнє.

1

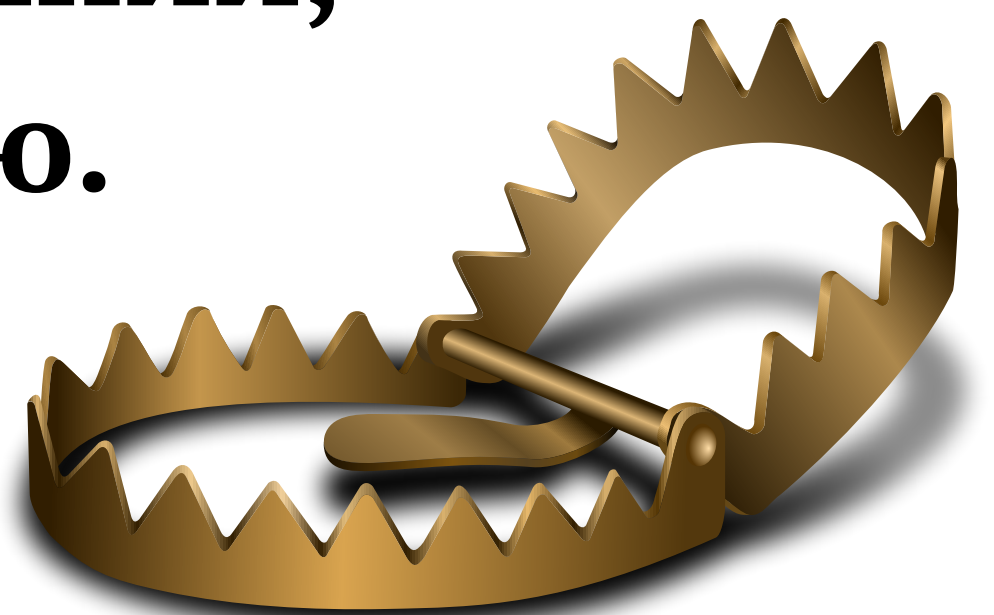
Заня(т, тт) я, багато столі(т, тт)ь,
перед могутніс(т, тт)ю, камі(н, нн)я,
покритий ема(л, лл)ю, зра(н, нн)я,
дозві(л, лл)я, з учас(т, тт)ю, І(л, лл)іч,
(л, лл)ється, тюле(н, нн)ячий,
осер(д, дд)я, з лю(т, тт)ю, коше(н, нн)я,
бездорі (ж, жж)я

КОД:

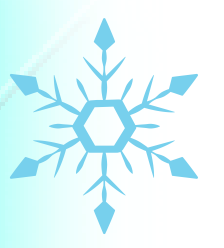
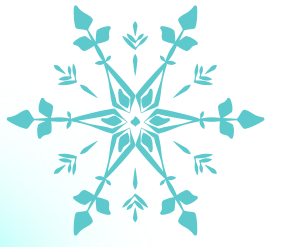
8. "**Пастка**". Виправ , де потрібно, помилки.

Юний, дерев'яний, однотонний,
туманість, обмінний, узліся,
несказ`аний , невблаганний,
неоц`іненний, заздрістю.

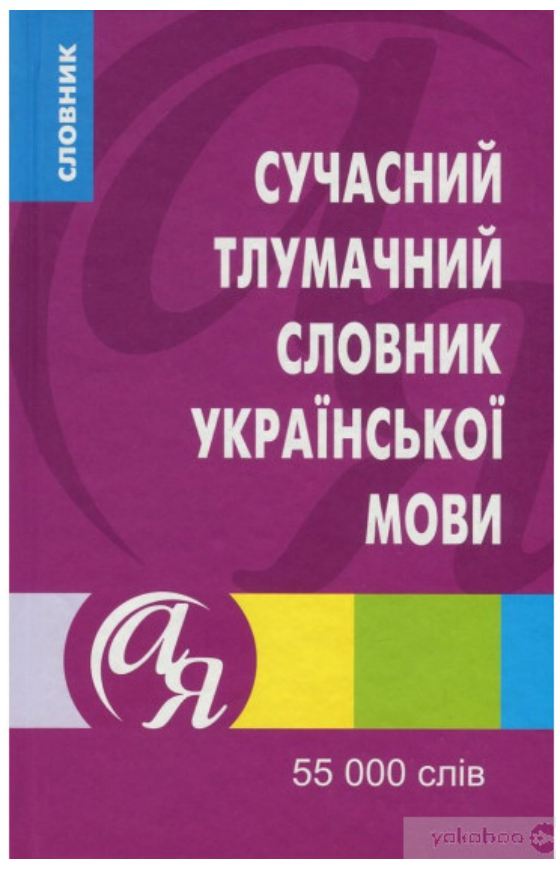

9. Прочитай пари слів. Доведи, що наголос змінює лексичне значення слів і відповідно їх правопис. За потреби скористайся посиланням на тлумачний словник.

**Нездійснений - нездійснений;
несказаний - несказаний;
нездоланий - нездоланий.**

10.

